

Fugler og naturverdier ved Røer gård, Nesodden

Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus

Bård Bredesen og Ellen Tove Andreassen

Oslo, juli 1994

INNHOLD

Innhold	2
Sammendrag	3
Innledning	5
Materiale og metoder	6
Metoder	6
Områdebeskrivelse	9
Resultater	16
Skogarter	16
Kulturmarksarter	39
Våtmarksarter	44
Hvilke fuglearter finnes i hvilke skogområder	47
Røerområdets naturverdier	49
Hvilke delområder er spesielt verdifulle?	49
Hva gjør Røerområdet til et spesielt verdifullt fugleområde?	49
Hvilke verdier har området for andre organismegrupper?	52
Litteratur	53

SAMMENDRAG

Norsk Ornitologisk Forening er en landsomfattende organisasjon som har som hovedmål å spre viten om fuglelivet og nødvendigheten av å ta vare på deres leveområder. Denne undersøkelsen, som er utført av foreningens medlemmer, hadde som formål å kartlegge fuglelivet i ett løvskogsområde ved Røer gård på Nesodden. Registreringen er gjort på oppdrag for, og i samarbeid med grunneierne Paul og Harald Røer. Skogenes fugler ble taksert 7-9 ganger (ulike delområder) i løpet av perioden 5.4-20.6 1992, i tillegg til spredte registreringer andre år.

Undersøkelsesområdet omfatter løvskogene rundt Røer gård, der Røer's eiendom dekker det meste av arealet. Disse løvskogene er dominert av gamle eiker, og er trolig den største skog av denne typen i Øst-Norge. Det registrerte området består av ca. 385 mål skog, hvorav ca. 335 mål har et betydelig innslag av eik. De resterende ca. 50 mål er dominert av andre løvtrær eller i partier av bartrær. Skogene i det takserte området kan deles inn i tre hovedtyper:

- i) Gammel eikeskog som er sterkt preget av beite og/eller rydding.
- ii) Unge suksesjonstadier av ulike typer løvskog i fri utvikling.
- iii) Gamle skoger, lite berørt av beite og hogst/rydding.

Skogmiljøene opptrer i en mosaikk, oppsplittet av våtmarker (dammer, bekker, tjern) og kulturmark.

Røerområdet er et spesielt verdifullt skogområde for fugler, på grunn av følgende kvaliteter:

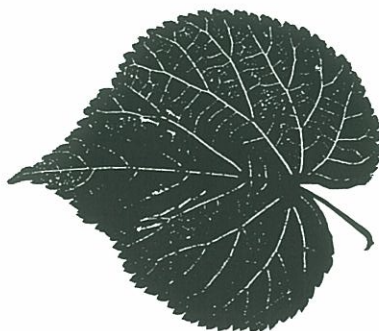
- 1) *Et stort beitepreget edelløvskogsområde, bestående av gamle trær.* Endel fuglearter, særlig blant hakkespetter og duer, som opptrer på Røer har store krav til areal gammel skog / skog med mye død ved. Reduksjon i areal edelløvskog vil derfor kunne ha stor effekt på forekomst av disse artene. Flere av de relativt vanlig forekommende artene i løvskogene, som bøksanger, løvmeis, spettmeis, stjertmeis og grå fluesnapper, er sjeldent eller sparsomt forekommende i andre typer av skogmiljøer. Ved Røer finner man trolig de største sammenhengende gamle eikeblandingsskogene på Østlandet.
- 2) *Mange fugler knyttet til gamle, døde og uthulede løvtrær.* Blant de mest kravstore artene som er avhengig av slike forhold, ble det funnet dvergspett, skogdue, kattugle, vendehals og kaie.
- 3) *Unge suksesjonstadier av forskjellige løvtrær i fri utvikling.* Løvskog som utvikles uten noen form for skjøtsel er i dag uvanlig forekommende i så store arealer som finnes ved Røer gård. Mange planter og insekter, og enkelte fugler opptrer fortrinnsvis i slike miljøer (f.eks. spetter avhengig av død ved).
- 4) *Egnet hekkeplass for sjeldne og truede fuglearter.* Eksempler på arter som ble

funnet ved Røer og som har en begrenset utbredelse i Norge og/eller som er sjeldent eller sparsomt forekommende innenfor sitt utbredelsesområde er pirol, dvergspett, vintererle og kjernebiter. Ut fra sammensetning av fugler i løvskoger som ligger lenger syd i Sverige og Norge, er det grunn til å tro at flere andre uvanlige og sjeldne arter vil kunne opptre i løvskogene ved Røer. Våtmarken Røertjernet med sin buskvegetasjon har også potensiale for flere sjeldne fugler både hekkende (div. sangere, rikser mm.) og under trekk (div. vannfugler).

5) *Stort arts mangfold av hekkende fuglearter.* Hele 57 skogslevende fuglearter ble registrert i denne undersøkelsen, hvorav 45 arter kan ha hekket i Røerområdet i 1992. Dette er et meget høyt artsantall sammenlignet med undersøkelse av andre løvskoger av tilsvarende størrelse i Øst-Norge. Øst-Norske barskoger har til sammenligning normalt under halvparten av artsantallet som løvskogene ved Røer. I tillegg til hekkefugler i løvskogene ble det registrert 17 kulturmarks-arter, hvorav 13 muligens har hekket i 1992, og 8 våtmarksarter, hvorav 4 muligens har hekket i 1992. Det forventede antallet hekkende fuglearter innenfor Røerområdet vil ligge rundt 70.

6) *Stor tetthet av hekkende fugler.* Den registrerte tettheten av territorier innenfor skogene ved Røer, på minst 1076 par/km² i 1992, samsvarer med tettheten av territorier i områder med stort innslag av edelløvtrær i Sør-Sverige (Nilsson 1979), og er betydelig høyere enn i barskoger.

De mange kvaliteter Røerområdet har for fugler er også viktige for flertallet naturskogsarter av andre organismegrupper som finnes i løvskog; moser, lav og invertebrater .

INNLEDNING

Bakgrunnen for fugleundersøkelsene som denne rapporten omhandler, var ønsket fra grunneier Paul Røer om å få dokumentert fuglelivet i Røerområdet og interessen fra Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus, for å få kartlagt disse spesielle skogene. Undersøkelsene har hatt høy aktualitet, ettersom kommunen har hatt interesse i å bygge ut østlige deler av løvskogene ved Røer. Under koordinering av Ellen Tove Andreassen, satte således 10 fuglekikkere våren 1992 i gang med regelmessige tellinger av fugl i løvskogene ved Røer gård.

Ivaretagelse av det biologiske mangfoldet er en av de største utfordringene vi står overfor i årene som kommer. Edelløvskogene regnes som de mest artsrike miljøtypene vi har, og er spesielt viktig at taes vare på. Eikeblandingsskogene ved Røer gård, Nesodden i Akershus fylke, hadde i så måte spesiell interesse å undersøke nærmere med hensyn til biologiske kvaliteter. Disse skogene regnes for å være den største sammenhengende edelløvskog av denne type på Østlandet, dekkende over 300 mål. I skogen finnes både store og gamle løvtrær. Et tuntre av eik er anslått å være mellom 950 og 1000 år gammelt ved boring (Paul Røer pers. medd.), mens de fleste voksne eiker ellers trolig er imidlertid 2-500 år. I løvskogene ved Røer finner man hule løvtrær, stående og liggende dødt løvtrevirke - uvanlige komponenter i våre skoger. Med tildels stor avstand mellom hvert grove tre, bærer store deler av skogen preg av å være beitet i tidligere tider. I dag har det derimot vokst opp mange unge trær mellom disse kjemper. Løvskogene er omkranset, og delvis oppdelt av jorder, beitemark og våtmark. Røerområdets forskjelligartede miljøer snarere beriker enn ødelegger dette sammensatte kulturlandskapet. Skogen og kulturlandskapet forøvrig er dessuten preget av naturvennlig drift gjennom svært lang tid. I øst og vest grenser Røerområdet til barskoger og i syd og nord til jordbruksarealer og bebyggelse.

Det er dokumentert at Røerområdet har spesielle forekomster av insekter knyttet til hule løvtrær (Hanssen et al. 1985). Ett av insektartene som ble funnet ved denne undersøkelsen var ny for landet. Av fugl er det tidligere gjort observasjoner av flere interessante arter med tilhold i området, som kattugle, hornugle og skogdue (Paul Røer og Jan Erik Røer pers.med.).

Denne rapporten utgjør et samarbeidsprosjekt mellom grunneiere Paul og Harald Røer og Norsk Ornitologisk forening. Uten økonomisk støtte fra Paul og Harald Røer og omfattende registreringer av amatørornitologer hadde denne rapporten neppe vært mulig. Paul og Harald Røer skal også takkes for å ha bidratt med en rekke verdifulle opplysninger om områdets kulturhistorie, skoghistorie, fugleliv mm. og for den velvilje og interesse de har vist. Følgende personer takkes for å ha utført registreringer: Trond Andreassen, Svend Furu, Arild Johansen, Svein Marthiniussen, Steinar Olsen, Håkon Skånland, Finn Tjernshaugen og Cathrine M. Whist. Takk for kommentarer og andre bidrag til rapporten fra Paul og Harald Røer, Jan Erik Røer, Steinar Olsen, Cathrine Whist og Svein Dale.

MATERIALE OG METODER

METODER

For å finne ut hekkefuglbestanden i skogene ved Røer gård, ble de totalregistrert våren 1992. Skogene ble registrert av 3 grupper med observatører à 2-4 personer, 7-9 ganger i løpet av perioden 5.4-20.6 1992. Registreringene foregikk fra soloppgang og 3-4 timer fremover, i den perioden av døgnet da sangaktiviteten er som sterkst. Hvis ikke annet er angitt refererer registreringene seg til denne perioden. Registreringene som ligger til grunn for denne rapporten er også supplert med observasjoner gjort av registrantene andre vårer, særlig april 1994, og observasjoner gjort av Paul & Harald Røer og Jan Erik Røer. Det er ikke utført telling av trekkende, rastende eller overvintrende fugler i Røerområdet.

I april 1994 ble de enkelte skogpartiene ved Røer gjennomgått og beskrevet, skogparti for skogparti (se materiale). Da trærne på dette tidspunkt ikke hadde fått blader er det sannsynlig at flere treslag ble oversett.

Skogene ble under registreringene våren 1992 delt opp i 7 områder og videre inndelt i delområder (6-25 mål), avhengig av lett synlige skillelinjer (veier, eiendomsgrenser, jorder, annen vegetasjon) og åpne felt som begrenser skoglevende spurvefuglers bevegelser. Størrelsen på hvert delområde skulle være stort nok til å kunne romme flere revirer av spurvefugl og begrense overlappet av revir mellom to nærstående delområder.

Observatørene beveget seg sakte og dekket alle skogpartier i de enkelte delområdene (50-100 meter mellom hvert ganglinje). Antall fugler og type aktivitet ble notert, men ikke nøyaktig kartfestet.

Antall registrerte territorier er i denne rapporten benyttet som et mål for tettheten av ulike fuglearter i Røerområdet: Fuglene må minst være registrert territoriehevdende 2 ganger innenfor samme delområde (område, for fugler som har større territorier) og med minst 1 ukes mellomrom for å bli regnet som et territorium. Er en fugl blitt registrert territoriehevdende bare 1 gang, så er det stor sannsynlighet for at fuglen er på gjennomtrekk eller er tilfeldig besøkende. Dersom flere territoriehevdende par er registrert innenfor samme delområde, er det besøket med nest høyest antall territoriehevdende regnet som antall territorier. For at en fugl skal bli registrert som territoriehevdende må den enten synge, varsle, opptre i par, ha mat i nebbet eller bli konstatert hekkende (egg, unger).

Feilkilder

Ut fra vår registreringsmetode vil følgende faktorer tale for færre fugler enn registrert:

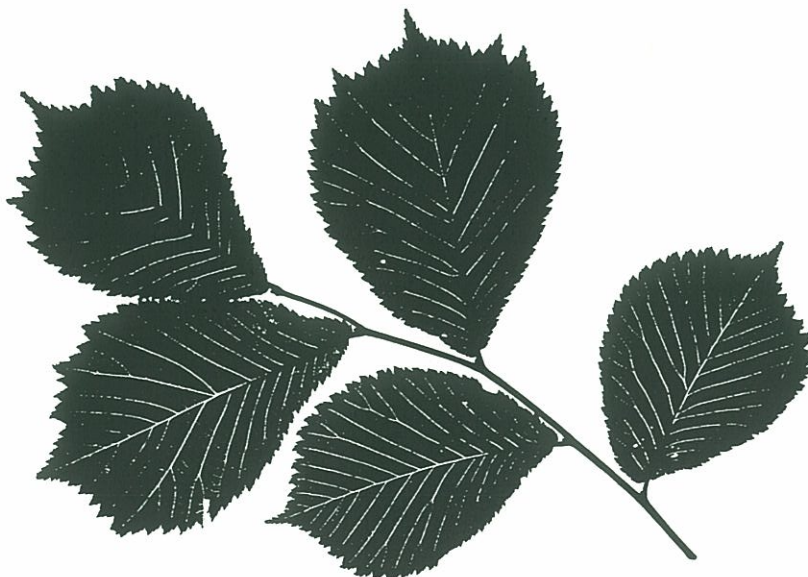
- Fugler kan bevege seg over store arealer, og blir således registrert i flere delområder. Dette har vi forsøkt å bøte på for fugler med store territorier ved å se på flere delområder samlet. Feilkilden går likevel ikke an å se bort fra.

- Fugler som synger kan være på gjennomtrekk.
For å bøte på dette skal arten være registrert revirhevdende minst to ganger i delområdet for å bli klassifisert som territoriell (tilsvarende at antall revirhevdende fugler er det nest høyest registrerte antall revirhevdere).
- Hos noen fugler markerte både hann og hunn territorium(f.eks. spetter).
Hos slike arter gjelder to revirhevdende fugler som et revir.

Følgende faktorer taler for flere fugler enn registrert:

- Hekkende fugler blir ikke registrert fordi de ikke synger til den tid registreringene foregikk. For flere fugler ble det gjort hekkemann uten at revirhevdende fugler ble registrert - eks. kattugle, som er nattaktiv. Enkelte arter av trost, rødstrupe, mm. synger mest aktivt om kvelden - til en tid da det ikke ble foretatt registreringer. Andre fugler, som meiser og grønnfink, er mest aktive revirhevdere i mars og tidlig i april - før våre registreringer for alvor tok til.
- En del fugler, særlig sent-ankommende, synger en svært kort periode før de går til hekking.
- Enkelte fugler er vanskelige å få øye på og/eller synger sjelden. Dette gjelder en del sangere, løvmeis, dvergspett, skogdue, kattugle, grå fluesnapper, gjerdsmett, fuglekonge, trekryper, vendehals og fasan. For å få med alle disse fuglene burde vi hatt flere registreringer.
- Vanskeligheter med å registrere alle syngende fugler, ved begrenset erfaring hos den enkelte observatør. Enkelte av observatørene hadde lite erfaring med enkelte av de mer fåtallige forekommende hekkfuglene i Røerområdet.
- Regn, vind og andre værforhold reduserte sangaktiviteten enkelte av registreringsdagene.

De sistnevnte feilkilder er vanskeligere å bøte på og normalt større enn de førstnevnte. Tallene for antall revirhevdende fugler i løvskogen på Røer, som brukes her, vil derfor trolig være minimumstall. De artene som ikke har spesielt framtrædende lyder, som synger sjelden, som fortrinnsvis synger om kvelden eller natten og/eller som flere av observatørene hadde liten erfaring med, vil etter all sannsynlighet være underrepresentert i dette materialet.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Det undersøkte området ligger omtrent 6 km syd for Nesoddtangen, nær hovedveien på østsiden av Nesoddlandet. Området består av en mosaikk av løvskoger, primært edelløvskoger, og jorder. Området grenser mot store jordbruksarealer i nord, barskoger i vest og øst og bebyggelse og jordbruksarealer i syd.

Generell beskrivelse av skogene

De undersøkte skogene ved Røer gård er av flere forskjellige typer; de består av ulike treslag og har forskjellige utviklingshistorie. Felles for skogene er at de har et svært høyt innslag av løvtrær, og at eik er det dominerende treslag i de aller fleste skogpartier. Skogene kan således betegnes som løvskoger eller eikeblandingsskoger. En annen fellesnevner for disse skogene er den lange kulturpåvirkning de har vært utsatt for, som trolig startet før år 600 e.kr. Denne påvirkning har hatt stor betydning for utformingen av skogene (Gjermundsen m.fl. 1979). Eikeskogene ved Røer har imidlertid ikke vært gjenstand for nevneverdige hogster siden 1950/60-årene (Paul Røer pers.medd.).

Totalt innenfor de undersøkte områder finnes 385 mål skog, hvorav over 300 mål har betydelig innslag av eik (ren eikeskog eller eikeblandingsskog). De resterende ca. 50 mål er dominert av andre løvtrær (osp, bjørk mm.) eller bartrær (gran, furu).

De undersøkte skoger kan inndeles i 3 hovedtyper etter utviklingshistorie:

- I. Gammel eikeskog som er sterkt preget av beite og/eller rydding.
Grove, gamle eiker (trolig 200-500 år), som står ganske spredt og som har ganske vide kroner, dominerer tresjiktet. Enkelte steder er det også et betydelig innslag av andre grove edelløvtrær, som lønn og ask. Rikheten i undervegetasjonen varierer fra fattig blåbæreikeskog til rik lågurteikeskog. I busksjiktet kommer det mange steder opp tett med unge løvtrær av ulike arter (de fleste 20-30 år gamle) og tildels gran. Enkelte steder blir ungskogen holdt nede ved rydding. Gjengroingen er en følge av at beitet opphørte etter siste verdenskrig. At det forekommer svært få meget grove trær (over 1 m. i diameter) og krokete trær i eikeskogene er trolig en følge av at disse trærne tidligere har vært attraktive å hogge for byggevirksomhet (se Gjermundsen m.fl. 1979). Eikebeiteskogene dekker størst arealer av skogene ved Røer.
- II. Unge suksesjonstadier av ulike typer løvskog i fri utvikling.
Etter at beite og dyrking opphørte har skog grodd opp i mange deler av Røerområdet. Disse skogene har siden vært lite påvirket av menneskelig virksomhet. Alt etter når kulturpåvirkningen opphørte, er disse skogene av forskjellig alder (ca. 20-70 år) og av forskjellige utviklingstadier. Disse skogene er vanligvis små i utstrekning (1-5 mål), og finnes vanligvis i kanten av jorder og i åpninger i den gamle eikeskogen. Enkelte steder danner suksesjonstadiene større sammenhengende skogarealer (f.eks. 6d-6e). Alt etter jordbunnsforhold, domineres disse skogene av ulike løvtrær. Noen skoger er rene ospeskoger, andre bjørkeskoger og atter andre rene

eikeskoger, men vanligvis opptrer disse treslagene i blanding med en rekke ulike arter av unge edelløvtrær. Ulike suksesjonstadier av løvtrær er den nest vanligste skogtype i Røerområdet.

III. Gamle skoger, lite berørt av beite og hogst/rydding.

Disse skogene består av trær som er ferdig utvokst (over 20–40 cm tykke og ferdig utvokst i høyde), og som er over 100 år gamle. Skogene er i liten grad preget av beite (trærne står ganske tett, ikke oppslag av mange unge trær), og det er få spor etter hogst. Forskjellige kulturspor, Røerområdets lange kulturhistorie, mangel på trær som er svært gamle og mangel på svært grove, døde trær, viser også at disse skogene tidligere har vært utsatt for sterk menneskelig påvirkning. Flere av skogmiljøene kan således enda betraktes som gamle suksesjonsstadier. De gamle skogene, lite påvirket av nyere inngrep, dekker små arealer. Skogene er av svært forskjellig type, etter dominerende treslag:

- Gammel lite påvirket eikeskog finnes syd for Røer gård (sydvestlige deler av område 3), syd for Røertjernet (vestlige deler av delområde 7g) og nord for asylmottaket (6f).
- Gammel skog langs bekker sammensatt av mange ulike treslag; med svartor, selje, osp, eik og bjørk som dominerende treslag (noe av denne skogtypen er også enkelte steder av ganske ung type).
- Gammel granskog finnes i et lite holt like syd for Røertjernet (nordøstlige deler av delområde 7g). Denne er trolig ca. 100 år gammel.
- Gammel furuskog finnes på koller i blanding med andre trær nord (delområde 2a), øst (delområde 4d, 5b, 5d) og syd (delområde 7g, 7e, 7b) i Røerområdet. Mye einer tyder på tidligere beite.

De enkelte undersøkte skogpartiene (se kart for stedsangivelse)

Område 1:

Skogen består av en **smal sone med løvskog av forskjellig alder og sammensetning** mot store arealer granskog i vest. Grove eiker finnes spredt i området, foruten en større konsentrasjon av grove eiker i delområde 1b. Området har stort mangfold av løvtrearter av ganske ung alder (villmorell, kirsebær, bjørk, osp, selje, eik, lønn, rogn, lind, bøk), endel grove lønner, osper, bjørker og furuer og endel grove stående og liggende døde løvtrær (eik - en delvis hul, rogn, bjørk - høystubber & liggende døde trær, hassel) og bartrær (gran, furu). I flere av disse trærne og i levende grove trær har spetter hakket ut reirhull og hull i forbindelse med matsøk (bla. store svartspettmerker i en gammel gran, reirhull i bjørker og osper). Det finnes stedvis mye busker av hassel, hegg, rose og einer. Omkringliggende eng og deler av skogen beites av kuer. Området grenser mot jorder og beitemark i øst og bebyggelse i nord.

31 mål

Videre langs bekken sydover fra delområde 1c finnes svartorskog langs bekk, med innslag av osp, selje og bjørk. Der denne bekken møter bekken fra Ravensborgtjernet er denne fuktskogen særlig godt utviklet.

- 1a: Eldre suksesjonstadium av løvskog, med stor treslagdiversitet (se fellesbeskrivelse for område 1). Enkelte ganske grove eiker, osper og bjørker. Noen få døde trær.

6 mål

- 1b: Gammel eikeskog preget av beiting og rydding. Man finner ellers endel grove osper, bjørker og lønner i delområdet. Det finnes en god del dødt trevirke, særlig av eik og bjørk. Blant annet finnes en grov liggende eik i delområdet. Sydvest i delområdet finnes et holt med ganske grove bjørker, der mange av de stående trærne er døde (delvis høystubber) og liggende. *15 mål*
- 1c: Eldre suksesjonstadium av løvskog, blandet med endel gamle trær. Lengst syd i delområdet, langs bekken, har det vokst til ung skog av osp, rogn, selje og bjørk. Fuktige, vertikale bergvegger grenser mot granskogen. Endel grove eiker, lønner, bjørker og osper finnes, og en god del døde, stående og liggende trær av bjørk (endel høystubber og læger) og eik. *10 mål*

Område 2:

Store sammenhengende beitepregete eikeskoger og unge suksesjonstadier av ulike løvtrær, nord for veien som går fra hovedveien og inn til Røer gård. De

beitepregete/ryddete eikeskogene, som dekker delområde 2c, mesteparten av 2b og deler av delområde 2a, består av grove eiketær, enkelte grove andre edelløvtrær (lind, ask, alm, lønn) og endel gamle graner (også edelgran). Også kirsebær og villmorell finnes her. Nordøst i delområde 2b og øst- og nordvestlige deler av delområde 2a finnes suksesjonsstadier med forskjellige arter løvtrær (bjørk, eik, osp, eik, lønn, osp) og noe gran (både ung og gammel). Alle skogpartiene har en god del dødt trevirke, både stående og liggende (bjørk, eik, rogn, gran mm.). Einer og hassel finnes stedvis rikelig i område 2. En stor dam og fuktskog finnes mellom delområde 2a og 2b. Området grenser mot jorder både i øst vest og nord. Øst for delområde 2a finner man et treløst parti med berg i dagen, som har spredte einer og endel ungbjørk. Disse arealene er trolig gammel beitemark. *70 mål*

2a: Kolle med gammel furuskog dekker ganske store arealer. I nordvest finnes endel arealer eldre suksesjonstadium av eik og osp. I øst finnes unge suksesjonstadier av løvskog i selvtynning, dominert av bjørk, eik og osp. Delområdet har endel dødt trevirke av eik, bjørk og furu. I syd finnes eldre løvskog dominert av eik, og endel graner rundt dam. *25 mål*

2b: Grov beitepreget eikeskog dekker den sydlige halvdelen av delområdet. I nordvest og små partier av skogen ellers finnes eldre suksesjonstadier av løvskog, bestående av bjørk, osp, bjørk, lønn, rogn. Disse delene av delområde 2b har store mengder dødt trevirke, både liggende og stående; eik, gran og bjørk (bla. mange grove høystubber). Et lite granplantefelt og noe gammel gran finnes rundt en dam i nord og noe gammel furu ellers i delområdet. *25 mål*

2c: Grov eikeskog som er tynnet. Et grovt, delvis hult tuntre (flere spettehull), like nord for Røer gård som er anslått å være 950-1000 år gammelt. Eller finnes flere delvis hule trær, bla. et gammelt hult tre, undersøkt av entomologer (se innledning). Noen gamle og unge graner finnes ved veien (også edelgran). Flere døde, stående bjørker med mange spettehull (hekkende svartspett, stær, mm.) og noen liggende døde trær (bjørk, eik) finnes. En bekk renner gjennom et fuktig sig i delområdet (som tidligere trolig har vært en dam). Minst en dam til finnes i delområdet. *20 mål*

Område 3:

Eikeskoger av forkjellig utvikling og treslags sammensetning like syd og sydvest for Røer gård, kan deles inn i 4 typer:

- Gammel eikeskog preget av beiting og rydding i den østlige halvdelen av området. Skogen er dominert av mange grove eiker, men har også et betydelig innslag av gamle høye furuer (med spettehull i). Ellers finner man gamle bjørker, en bøk, flere lønn, kirsebær, villmorell og andre forvillede hageplanter. Noe liggende dødt løvtrevirke finnes også. Langs veien er en spesielt verdifull allè bestående av grove, gamle lønner. Flere av disse trærne er hule trær, har mange spettehull og/eller døde greiner.
- Gammel eikeskog i sydvest, som i liten grad er preget av kulturpåvirkning. Noe død rogn og eik finnes.
- Ganske ungt suksesjonstadium av eik og osp i nordvest.
- Skog med blanding av gamle bjørker og endel unge osper og eiker sentralt i området. Mye dødt trevirke, stående (høystubber) og liggende av bjørk og eik. Noe einer og hassel finnes generelt i område 3. Området grenser til jorde i syd, beitemark i nordvest og bygninger, veier og plener i øst og nord. 23 mål

Område 4:

Grovvokst, beitepreget eikeskog like øst for Røer gård. Deler av skogen har et stort innslag av andre grove edelløvtrær (lønn, ask, bjørk, lind-et med mange spettehull), endel gammel furu (deler av delområde 4a og østlige deler og kolle av delområde 4d) og gran (østlige deler av delområde 4d). Under de gamle trærne kommer det opp mye unge løvtrær (osp, eik, bjørk, noe gran), og partier av skogene dekkes av unge suksesjonsstadier av osp, bjørk og eik (særlig deler av delområde 4d). Noen busker av hassel, kirsebær og einer finnes. Endel dødt trevirke finnes (eik, lind, rogn, furu, bjørk-høystubber) og flere delvis hule trær. Skogen er inndelt i to partier, øst og vest for jordet, og inkluderer et par små "øyer" av skog på jordet. Skogen er avgrenset mot sideveien inn til Røer gård i nord, en kjerrevei i syd, Røer gård i vest og hovedvei/bebyggelse i øst. En gammel kjerrevei skiller delområde 4e og 4a. 65 mål

- 4a: Grovvokst, beitepreget eikeskog, med stort innslag av ask., og tildels lønn. Endel gammel furu og enkelte graner finnes. Endel døde løvtrær finnes. En bjørkesuksesjon finnes i de sydvestlige deler av delområdet. En dam finnes syd i delområdet. 25 mål
- 4b: To skogholmer med gammel eik og enkelt grove løvtrær av alm og lind. Endel hasselbusker 3 mål
- 4d: Beitepreget eikeskog, med enkelte grove eiker, lønner, almer og linder i nord og vest. En del gammel furu og gran finnes på kolle og i øst. I syd og øst kommer det opp unge suksesjonstadium av osp, eik, rogn, lønn, bjørk. Noe død ved av eik, furu, rogn bjørk (bla. høystubbe) finnes. 22 mål
- 4e: Gammel eikeskog, med stort innslag av gamle lønner i syd og noen furuer i sentrale deler. Noe dødt trevirke finnes, i form av eik (grove greiner) og bjørk (høystubber). Liten dam ved veien inn til Røer gård. 15 mål

Område 5:

Grovvokst beitepreget eikeskog nord for Røertjern, svartorskog langs bekken som løper ut fra Røertjern og partier av unge suksesjonstadiet. Deler av eike-beiteskogen har et stort innslag av andre grove edelløvtrær (lønn, ask, alm, bjørk, lind) og endel

gammel furu (deler av delområde 5b og 5d). Under de gamle trærne kommer det opp mye unge løvtrær (osp, eik, bjørk, rogn). Partier av skogene dekkes av unge suksesjonstadier (østlige deler av delområde 5b) og gamle suksesjonsstadier (sydlige deler av 5a) av osp, bjørk og eik. Skogen langs bekken som renner ut av Røertjernet er sammensatt av gamle trær av svartor, selje, osp, eik, gran og bjørk. Svartor vokser også videre østover langs bekken, med tildels svært grove dimensjoner av hakkespett-behandlede trær, helt ned til hovedveien. Dette sistnevnte skogpartiet ble dessverre ikke undersøkt i denne undersøkelsen. Endel busker av hassel, kirsebær, villmorell og einer finnes i område 5, stedvis i rikelige mengder. Stedvis finnes en del dødt trevirke (eik, lønn, rogn, furu, bjørk-høystubber), særlig i de gamle suksesjonstadier. To små jorder (skiller a-c og c-b), et par hus (skiller c-b) og en høyspentledning (skiller b-d) splitter området i ulike delområder. Område 5 grenser mot bebyggelse /plener i vest, Røertjernet i syd, kjerrevei i nord og bebyggelse/vei i øst. *49 mål*

5a: Gammel eike-beiteskog, med innslag av gamle asker og linder. Langs bekken og Røertjernet vokser grove svartor, almer, seljer og bjørker. Et parti med gammelt suksesjonstadium av bjørk, osp og eik i syd har en god del dødt trevirke. *20 mål*

5b: Gammel eike-beiteskog, med forekomst av grov lind, lønn og død og delvis hul eik. Endel gammel furu og unge suksesjonstadier (eik, bjørk) finnes i øst. De østlige deler av delområdet har stort innslag av hassel og einer. Langs bekken vokser mange grove svartor i blanding med andre løvtreslag og gran. *13 mål*

5c: Gammel eike-beiteskog, med innslag av grove almer, lønner (flere døde) og døde eiker. *8 mål*

5d: Blandingsskog av bjørk, eik og furu. Gamle og unge trær i blanding. Middels grove, ganske unge osper, vokser i en allè langs vei i øst. Langs bekken vokser mange svartor, i blanding med andre treslag. Noe døde løvtrær. *8 mål*

Område 6:

Buskvegetasjon, sump og skogholt rundt Røertjern, og løvskog av forskjellig type mellom Røertjernet og bebyggelse i syddøst. Her finnes skogmiljøer med varierende alder og treslags sammensetning. Bare en av skogene er preget av beite (6h) og de resterende skogene er også lite preget av nyere rydding. De resterende skogene består av unge suksesjonstadier (6e), gamle suksesjonstadier (6d) og gammel eikeskog (6f) (se beskrivelse under de enkelte delområdene). Delområdene er delvis usammenhengende, som følge av skillende jorder og beitemark. Endel dødt trevirke finnes stedvis, særlig i form av høystubber av bjørk. Grenser mot jorder i vest, barskog /bebyggelse i øst og hus/bekken som render ut fra Røertjern i nord. *56 mål*

6a: Skogholt med relativt ung bjørk, osp og eik i fri utvikling. *8 mål*

6c: Vegetasjon av bjørk, osp, selje (belte nærmest skogen) og vier rundt vannflate og myr. Også forekomst av noe strandeng. *8 mål*

6d: Eldre suksesjonstadiet dominert av bjørk, osp og eik. Enkelte eldre trær (eik, furu, bjørk) og høystubber av bjørk finnes. Endel store eiker finnes i syd. *18 mål*

6e: Tett ung, selvtynnende skog av osp. *6 mål*

6f: Gammel eikeskog med svartorsump. Endel grove trær av osp, bjørk og furu, og flere høystubber av bjørk. Noe yngre løvskog finnes i vest og noe unggran kommer opp rundt svartorsumpen. *10 mål*

6h: Ganske ung løvskog, med enkelte eldre trær imellom. Beiteskog. 6 mål

Område 7:

Eike-beiteskog og blandingskog av forskjellige treslag på knauser syd for Røertjern, og inn mot barskog i sydvest. I denne skogen kommer det opp tett med ung undervegetasjon av løvtrær; eik, rogn, bjørk, osp, mm. Enkelte skogpartier er dominert av gammel gran (fuktige deler av 7g), gammel furu (koller i alle delområder), ung osp (jordekanter, partier inne i delområdene) og svartor (langs bekk). Grana er på sterk fremmarsj i området, og flere granplantefelt finnes. Mye einer og stedvis mye hassel finnes i området. Stedvis finnes noe død ved. Delområde e-h grenser mot jorder på alle kanter, mens delområde a-b har granskog mot vest og jorder mot øst. En bekk renner gjennom delområde a og b. 99 mål

- 7a: To "skogøyer" med ulike løvtrær (eik, rogn, osp, bjørk, av forskjellige dimensjoner og bjørk, svartor, selje, eik, osp langs bekk. Dette er trolig gamle suksesjonstadier, da svært få grove trær finnes. Noe dødt trevirke av bjørk (høystubber). En del gamle bartrær (både gran og furu) finnes på den sydvestligste "skogøya". 12 mål
- 7b: Eik og andre løvtrær (osp, bjørk, hassel, svartor+selje langs bekk) av forskjellig dimensjoner langs jorder og spredt inne i skogen. Få grove løvtrær tyder på at løvskogen er ganske ung. Mye gammel gran og furu på knauser. En svært gammel, død furu med spettehull og ganske grove osper og bjørker med spettehull i. Noe dødt trevirke finnes i delområdet. 6 mål
- 7d: Løvskog med varierende alder og treslags sammensetning. Mange gamle eiker i åpen beitepreget skog, men også partier med unge løvtrær (osp, bjørk) og grantrær ut mot jordekanter og tidligere beitemark i sydvest. Noe død eik, osp, gran og rogn. 12 mål
- 7e: Løvskog med varierende alder og treslags sammensetning. Mange gamle eiker i beitepreget skog (særlig mot jorder), men også partier med unge osper, eiker, bjørker, seljer, rogn (i partier, særlig sentralt i delområdet) og furuskog med einer (på koller). mye ung gran på tidligere beitemark i sydvest. Mye hassel, særlig i øst. Liten forekomst av dødt løvtrevirke, noe død bjørk. Er beitet av hester. 15 mål
- 7f: Gammel beitepreget eikeskog langs jordekanter. I vest knauser, uten vegetasjon. Stedvis unge suksesjonstadier av unge løvtrær (fortrinnsvis osp). Stedvis mye hassel og einer (forskjellige steder). 12 mål
- 7g: En ås, Olaås, med gammel eikeskog langs jordekantene, og furu og gammel beitepreget eikeskog på toppen. Skogen har et stort innslag av unge løvtrær, men også innslag av ganske grove bjørker og osper (spettehull). Mye ung eik, bjørk og osp, i blanding med gammel svartor og rogn, langs bekk som løper ut i Røertjernet og øst for bekken. På høy bonitet ned mot Røertjern og i et søkk i vest er det felt med gammel granskog. En del dødt trevirke finnes stedvis, av gran, bjørk, eik. Ellers finnes endel grove einer. 20 mål
- 7h: Løvskog med varierende alder og treslags sammensetning. En god del gamle eiker i beitepreget skog, men også partier bestående av gammel svartor (også død), lønn, osp (spettehull), rogn (død) langs bekk, partier med unge løvtrær (osp, bjørk, eik), partier med unge furuer og partier med unge grantrær (bla to granplantefelt). Stedvis forekommer mye einer og hasselbusker. Noe dødt trevirke av ulike løvtrær finnes. 22 mål

Paul & Harald Røer og Astrid Aimee Røer Ulleren eier det aller meste av de undersøkte løvskogene ved Røer: område 1, mesteparten av område 2, område 3, område 4, nesten hele område 5 og de vestlige deler av område 6 og 7. Dessuten eier Arne Olaf Sørby de nordlige deler av område 2, Ellen Ellefsen Røer en parsel i område 5, Iver Helge Alm, Arnt Løes og Nesodden kommune østlige deler av område 6 og Iver Helge Alm eiendom og Marit Gaarder østlige deler av område 7. Det finnes også flere små parseller i området, uten nevneverdig trær på.

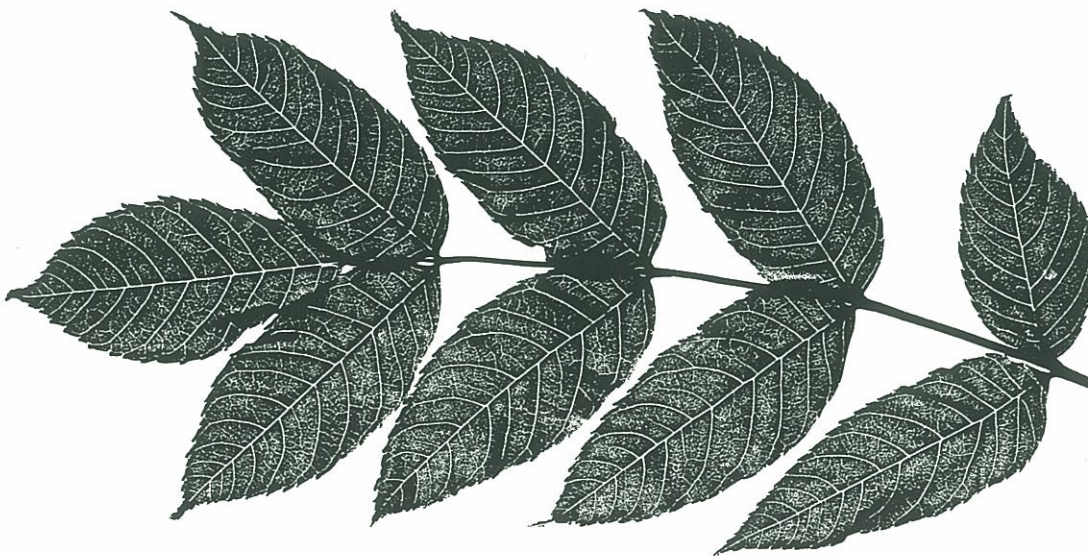
Generell beskrivelse av åpen kulturmark og våtmark

Ved Røer finner man store arealer dyrket åker og åpen beitemark, som beites av kuer, og som har vært drevet gjennom minst 1500 år (Gjermundsen m.fl. 1979). Arealene med åpen mark er oppsplittet av skogholt, større edelløvskogsmiljøer og våtmark, som gjør at området får en mosaikk av forskjellige landskapselementer, som særmerker dette gamle kulturlandskapet.

Røer gård er den eneste som driver fedrift med melkekyrbesetning på Nesodden, og har opptil 60 dyr. Røer gård drives økologisk, uten bruk av kunstgjødsel og sprøtemidler, av hensyn til naturmiljø (Paul Røer pers medd.).

I kanten av jordene finnes en rik vegetasjon av høyere planter, blant annet med tørrbakkesamfunn enkelte steder.

Våtmarkene ved Røer er av 3 typer: 5 bekker, 7 dammer og 1 tjern. De fleste av de 7 dammene ligger i tilknytning til Røer gård. Alle de 5 større og mindre bekkene som renner gjennom området har tilknytning til Røertjernet, som ligger sentralt i området. Hovedbekken er Røerbekken, som kommer nord og vestfra inn i Røertjernet, og renner videre østover fra Røertjernet.

KART OVER RØER-OMRÅDET

0 100 200 300 400 500 m

TEGNFORKLARING

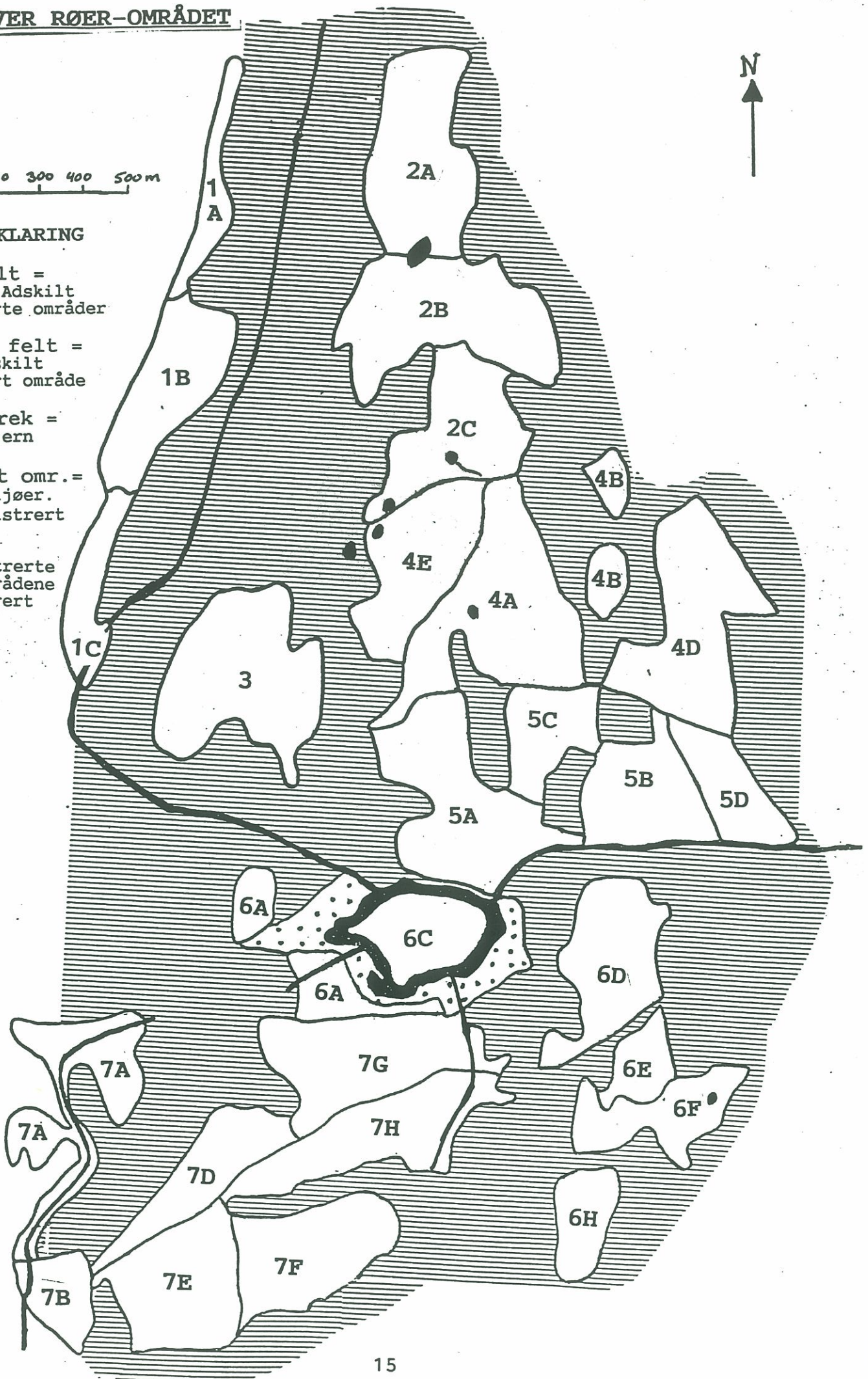
•
Åpne felt =
Løvskog. Adskilt
registrerte områder

•
Prikket felt =
Sump. Adskilt
registrert område

Bred strek =
Elv og tjern

Skravert omr. =
Andre miljøer.
Ikke registrert

De registrerte
enkeltområdene
er nummerert

RESULTATER

Her følger en artsgjennomgang av de fugleartene som er funnet i Røerområdet, splittet opp i skogarter, kulturmarksarter og våtmarksarter.

For hver art er det først beskrevet hekkemiljø (også reirets plassering), utbredelse, føde og eventuelt om arten er truet. Denne beskrivelsen bygger først og fremst på opplysninger som er hentet fra Norges dyr (Hogstad 1991), men også annen litteratur er stedvis benyttet (referanse i så fall). Til de vanligste hekkefuglene følger et kart der antall hekkende fugler i hvert delområde er tegnet inn. Etter den generelle artsbeskrivelsen følger gjennomgang av hvilke observasjoner som er gjort, antall revirhevdende fugler og om observasjonene tyder på hekking (se materiale og metoder). Hvis ikke annet er nevnt er registreringene gjort under hekkefugltakseringene våren 1992.

SKOGARTER

Her gjennomgås arter som normalt hekker i tilknytning til forskjellige typer av trebevokst mark: løvskog og barskog. Fugler som bare er registrert flyvende over Røerområdet er ikke inkludert. Denne artsgjennomgangen omhandler 57 skogslevende fuglearter, hvorav 45 arter kan ha hekket hekket i 1992.

Orrfugl

Orrfuglen er en relativt vanlig hønsfugl i våre barskoger. Orrfuglen livnærer seg av bær, bærlyng, urter og skudd/rakler av bjørk og vier. Arten er utbredt nord til Troms.

Arten ble registrert ved to anledninger i Røerområdet: en hunn ble observert i område 4 og en hann spillende i område 5. Vi regner det som lite sannsynlig at arten hekker i Røerområdet, da det forekommer svært liten andel bartrær.

Bestand: 0 par.

Rugde

Rugda hekker vanlig i fuktig skog, særlig løvskog, med rik undervegetasjon nord til Nordland. Rugda lever mest av meitemark, men også insekter, snegler, frø og bær.

Arten er skremt opp fra følgende områder: 2, 4 og 7. I disse områdene er rugda skremt opp gjentatte ganger (maksimalt 4 eks i et område), men bare under trekktiden i april. Flere fugler er imidlertid registrert i sangflukt (rugdetrekk) over edelløvs-kogen

skumring og nattestid i mai og juni, noe den gjør fast hver vår (Paul Røer pers. medd.). Det er sannsynlig at rugda har hekket i edelløvslogen på Røer til tross for at reir ikke ble funnet, da fuglen trykker hardt på reiret. Fuktige drag og sumper i løvskogene ved Røer er godt egnet hekkebiotop for arten.

Bestand: 1-5 par??

Skogdue

Skogdua hekker i parker, større hager og skog, særlig i løvskog med gamle trær. Helst hekker den i reirhull etter grønnspett og svartspett, i gamle løvtrær. Skogdua hekker fåtallig på Østlandet. Moderne skogsdrift med ensidig skogkultivering og fjerning av løvtrær utgjør en trussel mot arten (Christensen & Eldøy 1988). Skogdua lever for det meste av frø, men tar også bær og andre plantedeler. Arten er utbredt over de lavereliggende skogtrakter og jordbruksområder i Øst-Norge, og er vanligst nær Oslofjorden.

Det ble hørt en syngende skogdue i eikeskogen syd for gården (område 3) ved flere anledninger våren 1992. Indikasjoner på hekkende skogdue i dette området er både gjort tidligere år (Jan Erik Røer pers medd.) og senere år. Det finnes flere gamle, hule trær i dette området, som gjør det til et egnet hekkemiljø. Skogdue ble også hørt syngende sydvest for Røertjernet (område 6) ved et par anledninger i 1992, også et egnet hekkemiljø for arten. Skogdua ble dessuten i 1992 ved en rekke anledninger i hekketida (mai) sett flyvende over Røerområdet. April 1994 ble det flere ganger hørt syngende skogdue i delområde 2c og ved en anledning i delområde 1. Tidligere er arten også hørt syngende i delområde 4e (Jan Erik Røer pers medd.), og kan også ha hekket her. Det er sannsynlig at arten også kan hekke i andre delområder enn den er registrert syngende, da den har en relativt anonym adferd.

Bestand: minst 2 par

Ringdue

Ringdua hekker i alle typer trebevokst terreng, gjerne i parker, edelløvsloger og hager. I Røerområdet finner ringdua egnet hekkemiljø i løvskogene og blandingsskogene. Dessuten er åkrene mellom og rundt edelløvskogene viktige fødesøksområder, både i hekketiden og i trekketiden vår og høst (da det samles hundrevis av ringduer her). Ringdua bygger kvistreir i trær og lever hovedsakelig av frø og bær. Ringdua finnes nord til Nordland.

Totalt ble det lokalisert 6 territorier lokalisert, spredt forekommende. Arten ble observert i mange delområder, men mange av disse var ikke territoriehevdende. Det er stor sannsynlighet for at fugler som ikke sang i de tilfeller vi registrerte dem faktisk hekket i Røerområdet. Våre registreringer gir derfor trolig en minimumsestimat av antall hekkende par. Vår og høst samles store flokker ringdue på jordene, og over 1000 fugler er sett ved en anledning (Jan Erik Røer pers. medd.).

Bestand: minst 6 par.

Tyrkerdue

Tyrkerdua er en art som har innvandret til Europa i den nyere tid (for en stor del etter 1950). Den er knyttet til tettbygde strøk - byer, tettsteder, parker og større hager. Arten er spredt forekommende i Norge, og varierer mye i antall fra år til år - trolig avhengig av hvor strenge vintrene er. Tyrkerdua hekker i trær, i grenkløfter eller på bygninger og lever av frø og andre plantedeler. Arten hekker vanlig nord til Trøndelag.

Det ble registrert 1 territoriehevdende fugl i utkanten av Røerområdet, nærmere bestemt i løvskogen som grenser til boligbebyggelsen på Løes og Nesodden asylmottak.

Bestand: 1 par.

Gjøk

Gjøken er relativt vanlig forekommende i skogområder over hele landet, særlig i fjellbjørkeskogene. Den er en reirparasitt, dvs. den føder ikke opp sine egne unger, men legger eggene i andre spurvefuglers reir. Voksne gjøker har i stor grad spesialisert seg på å spise sommerfugl-larver. Gjøken har trolig blitt mindre vanlig i kulturlandskapet.

Gjøken ble hørt gjentatte ganger i perioden 23.5-6.6.92. Det er krevende å konstatere hekking hos gjøk, da den voksne gjøken smugler sitt egg til andre fuglers rede og overlater rugingen til dem. Ingen utvokste gjøkunger ble heller registrert under disse undersøkelsene. Gjøken er vanlig syngende i Røerområdet (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: 1-3 par??

Kattugle

Kattugla hører generelt hjemme i kulturlandskap, med forekomst av gamle trær å hekke i. Egnede miljøer for katteugle inkluderer skog, helst løvskog, parklandskap, store hager og jordbruksområder. Siden kattugla er avhengig av gamle trær å hekke i og åpent landskap å jakte i, påvirkes arten trolig negativt av de pågående forandringer i kulturlandskapet (igjenplanting og igjenvoksing av åkermark og nedhugging av gamle trær). Kattugla bygger som regel reir i hull i gamle trær. Den lever for det meste av småfugl og smånagere, men tar også amfibier, meitemark og biller. Kattugla er nattaktiv. Kattugla er utbredt langs kysten nord til Trøndelag.

I juni 1992 ble det registrert 1 voksent individ med 2 unger i eikeskogen syd for gården (område 3). På samme tid ble det registrert en varslende kattugle i

eikeskogen øst for gården. Det er trolig at disse fuglene stammer fra forskjellige par. Kattugla er en fast hekkefugl ved Røer, og voksne fugler med unger er også tidligere registrert både syd og øst for Røer gård (Jan Erik & Harald Røer pers. medd.). I 1994 ble et reir med kattugle funnet i en hul eik i område 2c (men ingen egg klekket) og et par med unger i område 3 (Harald & Paul Røer pers. medd.). Siden registrering av hekkende kattugle krever omfattende registreringer nattetid i mai/juni, og vi bare gjennomførte tilfeldige registreringer nattetid, kan vi ha gått glipp av andre hekkende kattuglepar i Røerområdet. Det hekker også kattugle i andre løvskoger få hundre meter unna området vi har taksert. Store deler av løvskogene ved Røer må betraktes som egnet hekkebiotop for kattugle, og skogene er store nok til å huse flere par - hvertfall i gode smånagerår.

Bestand: 2 par.

Hornugle

Hornugla hekker spredt i jordbrukslandskap med skogholt nord til Troms. Den livnærer seg av smånagere og noe fugl. Egg legges vanligvis i skjære- eller råkereir.

Vi registrerte ingen hornugler i området våren 1992. Omtrent 1980 hekket en hornugle i et skjæredede i den skogen som ligger like syd for Røer gård (område 3) (Jan Erik og Paul Røer pers medd.).

Bestand: hekker trolig ikke fast.

Perleugle

Perleugla hekker i barskog over det meste av landet. Den livnærer seg av smånagere og fugler når det er lite smånagere. Perleugla hekker i hule trær og fuglekasser.

Under våre registreringer våren 1992 registrerte vi ingen perleugler. Arten er imidlertid hørt vest i området ved flere anledninger (mot barskogen), seneste våren 1994, og har trolig hatt territorium innenfor det undersøkte området.

Bestand: 0-1 par.

Grønnspekk

Grønnspekkten hekker generelt i løv- og blandingsskog, ofte i kulturlandskapet. Den hekker ofte i løvskogsholt. Grønnspekkten er en ganske vanlig fugl mange steder i Sør-Norge, og hekker nord til Nordland. Grønnspekkten hakker ut reirhull i ganske grove løvtrær, ofte osp. Den lever i det vesentligste av maur og maurpupper.

Skogene ved Røer er et egnet hekkemiljø for grønnspekkten. Arten var regelmessig forekommende under registreringene, med 2-3 individer per registreringstur i 1992.

Fuglene hevdet territorium, i de sentrale, mest løvrrike delene av Røerområdet (områdene 1, 2, 3, 4 og 5). To territoriehevdende fugler er flere ganger registrert i delområder som ligger mange hundre meter fra hverandre. Det er uvisst om dette har dreid seg om fugler fra samme par (har ofte ganske store territorier) eller to forskjellige par. Arten ble imidlertid ikke funnet hekkende i Røerområdet under registreringene i 1992. Det er imidlertid gjort et par hekkefunn av arten: i delområde 4e ca. i 1980 (Jan Erik Røer pers. medd.) og i område 3 i 1993 (Steinar Olsen pers. medd.). Det er funnet mange ganske store reirhull i skogene ved Røer (trolig etter grønnspett), som tyder på at arten har hekket her mange ganger.

Bestand: 1-2 par.

Svartspett

Svartspetten hekker vanligvis i bar- og blandingskog, men også iblant i ren løvskog. Arten er vanlig forekommende på Østlandet, Sørlandet og i Trøndelag. Svartspetten hakker ut reirhull i grove og gamle løvtrær (som regel osp) eller furutrær. Den lever av insekter, særlig stokkmaur og trebukklarver.

Arten var regelmessig forekommende nordøst i Røerområdet (områdene 2 og 4), og like utenfor de takserte arealene (øst for delområde 4d). Det ble funnet et reir i den gamle grovstammede eikeskogen ved innkjøringen til Røer gård. Arten har tidligere både hekket ved innkjøringa til Røer gård og like syd for gården (delområde 3) (Jan Erik Røer pers. medd.). Også i april 1994 hakket 1 svartspettpar ut reirhull i en gammel bjørk nord for innkjøringen til gården.

Bestand: 1 par.

Flaggspett

Flaggspetten hører hjemme i all slags skog, både i bar-, løv- og blandingskog, hager og parker. Flaggspetten er trolig den tallrikeste spettearten i Norge, og er utbredt nord til Nordland. Den hakker ut reirhull i alle typer av trær, dog mest vanlig i osp. Flaggspetten lever av trelevende insekter, frø av gran og furu og noe bær og nøtter.

3 av de lokaliserte flaggspettparene ble registrert territoriehevdende 2 eller flere ganger (delområde 5d, 6e, 7a), mens to trommende fugler bare ble registrert en gang hver (delområde 2b, 7g). Territoriehevdende fugler er også siden hørt i de to sistnevnte delområder. Da arten trommer mest aktivt i mars og tidlig i april, da få registreringer foregikk, er det sannsynlig at 5 flaggspettpar hevdet fast territorium i Røerskogene i 1992, minimum 3 par. Paret i delområde 5d ble registrert med mat i nebbet 20 juni, et godt tegn på at fuglene har fått frem unger. Det er funnet mange middels store og ganske små reirhull i Røerområdet, noe som viser at flaggspetten er en vanlig hekkefugl i Røerområdet.

Bestand: 3-5 par.

Dvergspett

Dvergspetten forekommer i gammel løv- og blandingskog, parker og hager som har rikelig med morkne løvtrær. Det beste miljøet for arten er eldre løvskog med stort innslag av høystubber (Svensson, m.fl. 1992). Den hekker også i fjellbjørkeskogen opp mot fjellet, men finnes her i svært lave tettheter. Arten finnes over det aller meste av landet, men er vanligvis svært sparsomt forekommende. Dvergspetten har en brukbar bestand i løvrike miljøer på Nesodden, kanskje en av de bedre i landet. Det er registrert kraftig bestandsnedgang for arten i Sverige og Finland de siste 20-30 årene (Svensson m.fl. 1992). I Norge er forholdene for arten ikke blitt undersøkt så systematisk, men tilstanden i Sverige og Finland gir grunn til bekymring. Økt skogavvirkning og planting av granskog på tidligere løvskog-dominerte arealer truer trolig artens forekomst. For artens langsiktige overlevelse på Nesodden er det viktig at løvrike miljøer med en del morkne trær spares for hogst og rydding. Dvergspetten hakker helst ut reirhull av morkne løvtrær - osp, bjørk og or - gjerne høystubber. Den lever av forskjellige typer av insekter i ved.

i 1992 registrerte vi 1 hekkende par i blandingskog bestående av ung osp og bjørk, i nærheten av bebyggelse og i utkanten av Røerområdet (delområde 5d). Arten er dessuten registrert trommende like syd for Røer gård (delområde 3a) ved 2 anledninger og like nord for område 1 ved 2 anledninger. I april 1994 ble det registrert 2 territoriehevdende fugler ved innkjøringen til gården (4a-2b) og en territoriehevdende fugl ved asylmottaket (6e). Det er dessuten funnet et lite uthakket reirhull i en høystubbe av bjørk i delområde 6d, noe som tyder på at arten også tidligere har hekket i Røerområdet. Egnete biotoper for dvergspett finnes således i mange delområder og Røerområdet huser trolig flere par av denne etterhvert så uvanlige arten.

Bestand: 1-2 par.

Vendehals

Vendehalsen forekommer i løv- og blandingskog og åpent terreng med store, spredte trær. Arten kan også hekke i ren furuskog. Vendehalsen er relativt vanlig forekommende enkelte steder på Østlandet og på Vestlandet, men finnes helt nord til Nordland. Vendehalsen hekker i hulrom hakket ut av andre spettefugler og i fuglekasser. Føden består i vesentlighet av maur og maurpupper.

Vendehalsen ble registrert uvanlig ofte, særlig i den gamle eikeskogene nord i Røerområdet (områdene 1,2,3,4). I delområdene 1c (varslende ved reirhull), 2c og 4a ble fugler registrert territoriehevdende 2 eller flere ganger. Det er sannsynlig at dette dreier seg om forskjellige par.

Bestand: 3 par.

Trepiplerke

Trepiplerka hekker i åpent terreng med spredte trær, skogkanter og lysninger i skog. Den finnes både i løv- og barskog. Trepiplerka bygger reir på bakken og lever vesentlig av insekter. Trepiplerka er vanlig forekommende i skogsterreng helt nord til Finnmark.

I Røerområdet finnes trepiplerka i åpne, lysfylte deler av eikeskogen, langs skogkanter mot dyrket mark, på skogholmer og skogskoller. Totalt 7 territorier ble registrert, spredt forekommende i Røerområdet.

Bestand: 7 par.

Gjerdesmett

Gjerdesmetten hekker oftest i skog med tett undervegetasjon, og forekommer helt nord til Lofoten. Arten er vanligst forekommende langs kysten. Reiret bygges ofte i rotvelt eller kvisthaug, er stort og kulerundt reir med inngang på siden. Gjerdesmetten livnærer seg for det meste av ulike typer virvelløse dyr.

En varslende og syngende fugl ble registrert i delområde 4d (nordøst i Røerområdet). Arten er ellers 2 ganger blitt registrert i delområder som ligger nær dette delområdet (delområdene 5a, 5b). En fugl ble i tillegg registrert syngende i delområde 7c ved en anledning. Det er uvisst om noen av disse fuglene hekket.

Bestand: 1-2 par.

Jernspurv

Jernspurven hekker i løv- og barskog, hager og parker med tett undervegetasjon. Reiret plasseres i tett buskas, småvokste løv- eller bartrær eller på bakken. Jernspurven lever i det vesentligste av insekter og edderkopper, om vinteren også litt bær og frø. Arten er vanlig over det meste av landet.

I Røerområdet ble det lokalisert 3 territorier, hvorav 2 fugler i tilknytning til tett vegetasjon ned mot Røertjernet og bekken.

Bestand: 3 par.

Rødstrupe

Rødstrupen hekker i ulike typer skog med frodig undervegetasjon og i hager. Den har reir på bakken og lever av insekter, edderkopper, meitemark. Arten forekommer over det meste av landet, dog fåtallig i Nord-Norge.

I Røerområdet er rødstrupen vanlig forekommende over hele Røerområdet. Arten er registrert territoriehevdende i alle delområder, men aldri mer enn 2 territorier i hvert delområde. Totalt 25 territorier ble registrert.

Bestand: 25 par.

Rødstjert

Rødstjerten hekker i all typer skog over det meste av landet, og er en karakterfugl for åpen furuskog. Arten er også ganske vanlig å finne i løvskog, særlig fjellbjørkeskog. Rødstjerten har reir i hule trær, fuglekasser eller naturlige hulrom i bakken. Den livnærer seg vesentlig av insekter og edderkoppdyr. Rødstjerten har blitt en svært uvanlig som hekkefugl i kulturlandskapet.

En hann ble ved en anledning hørt syngende nord i Røerområdet (delområde 2b). Det er lite sannsynlig at arten hekket ved Røer i 1992, da fuglen bare ble registrert ved denne ene anledningen.

Bestand: 0 par.

Svarttrost

Svarttrosten hekker i løv- og blandingsskog, ofte i kulturlandskapet, men er også vanlig i hager og parker. Svarttrosten er utbredt over det meste av landet, men er fåtallig forekommende i våre nordligste fylker. Reiret bygges i trær, busker eller på bakken. Føden består av meitemark, insekter,

bær og frukt.

Svarttrosten er vidt utbredt i Røerområdet, men det finnes enkelte delområder hvor fuglen ikke ble registrert territoriehevdende. Totalt ble 12 territorier registrert i Røerområdet. Da arten har høyest sangaktivitet om kvelden og tidlig om morgenen, før registreringene tok til, er det sannsynlig at flere territorier ikke er lokalisert.

Bestand: minst 12 par.

Duetrost

Duetrosten hekker i furuskoger i sydlige og østlige deler av Østlandet. Reiret bygges i et tre. Duetrosten livnærer seg av snegler, meitemark, insekter, bær og frukt.

I april 1994 ble flere syngende duetroster hørt i eikeskogene ved Røer (delområde 2, 3, 4). Disse fuglene var etter all sannsynlighet på gjennomtrekk.

Bestand: 0 par.

Gråtrost

Gråtrosten hekker i skog, helst i løvskog, over hele landet. Den har reiret i trær og lever av meitemark, snegler, insekter og bær.

Gråtrosten er den mest tallrike trosten i Røerområdet, men ingen store kolonier ble funnet. Totalt ble 22 territorier registrert. Nylig flyvedyktige fugler ble observert.

Bestand: 22 par.

Måltrost

Måltrosten forekommer oftest i barskog og blandingskog, over hele landet. Den bygger reir i trær og lever av meitemark, snegler, insekter og bær.

Måltrosten ble en håndfull ganger registrert syngende i Røerområdet, men ingen fugler synes å ha fast tilhold her i 1992. Måltrosten er hørt syngende i området ved mange anledninger andre år, og det er trolig at arten hekker her jevnlig. Syngende fugler er ofte hørt fra skogene rundt Røerområdet, der arten sansynligvis hekker fast.

Bestand: 0-1 par.

Rødvingetrost

Rødvingetrost hekker i barskog, løvskog og i vierbeltet opp mot fjellet. Arten er en vanlig hekkefugl over hele landet. Den hekker også i mange hager og parker.

Rødvingetrosten søker ofte etter føde på åpen mark. Reir bygges i trær, busker eller på bakken. Føden består av meitemark, snegler, insekter, bær.

I Røerområdet er rødvingetrosten jevnt utbredt (med unntak av område 5). Flest fugler ble registrert i delområde 6d (ung ospeskog øst for Rørtjernet). De fleste fuglene hekket imidlertid ikke i kolonier. Minst 17 territorier ble registrert. Nylig flyvedyktige fugler ble observert.

Bestand: 17 par.

Gulsanger

Gulsangeren er sparsomt forekommende i frodige løvskoger nord til Nordland. Reiret plasseres høyt i et tre. Gulsangeren livnærer seg av forskjellige virvelløse dyr.

En syngende fugl ble registrert sentralt i Røerområdet (delområde 6a) 13.6 1992. Man skulle tro at eikeskogene ved Røer var et egnet hekkemiljø for arten. Da gulsangeren bare ble registrert ved denne ene anledningen, er det imidlertid lite trolig at arten hekket i Røerområdet i 1992.

Bestand: 0 par.

Møller

Mølleren hekker i løvskog med rik undervegetasjon, inklusive parker og miljøer med rik buskvegetasjon. Arten hekker på Sørlandet, Østlandet og i Trøndelag. Mølleren bygger reir lavt i busk og lever av insekter og bær. Arten er i Sør-Norge hovedsaklig knyttet til kulturlandskapet.

Mølleren er registrert syngende helt øst i Røerområdet, i edelløvskog nær Nesodden asylmottak (delområde 6f). Arten kan ha hekket her.

Bestand: 1 par.

Hagesanger

Hagesangeren forekommer i frodig løv- og blandingskog med tett undervegetasjon, inklusive krattskog parker og hager. Den bygger reir lavt i vegetasjonen og lever av insekter, edderkopper, bær. Arten er vanlig og vidt utbredt i Norge.

Hagesangeren er vanlig og spredt forekommende Røerområdet. Flest syngende fugler ble registrert i buskvegetasjonen rundt Røertjernet og i eikeskogene like nord for tjernet. Totalt ble 18 territorier registrert.

Bestand: 18 par.

Munk

Munken hekker i løv- og blandingskog med rik undervegetasjon, inklusive hager og parker. Den bygger reir lavt i vegetasjonen og lever av insekter, edderkopper og bær. Munken er vanlig nord til Nordland.

Munken er spredt forekommende i Røerområdet, men utbredelsen er klart størst i de sentrale deler av Røerområdet (rundt Røertjernet og i de storvokste edelløvskogene nord for tjernet). Totalt 11-12 revirer ble registrert.

Bestand: 11-12 par.

Bøksanger foretrekker løvskog, helst høystammet edelløvskog, med sparsom undervegetasjon. Arten kan også hekke i bar- og blandingsskog. Bøksangeren er med andre ord mer kresen i sine biotopkrav enn sine nære slektninger løv- og gransangeren. Bøksangeren bygger reir på bakken og lever av insekter og edderkopper. Bøksangeren er sparsomt forekommende nord til Trøndelag, men er mest vanlig på Østlandet.

Røerområdet viste seg å være et svært egnet miljø for arten. Vi fant ved våre registreringer at arten var relativt vanlig forekommende i eikeskogene. Totalt 14 territorier registrert. Noen reir ble også funnet.

Bestand: 14 par.

Gransanger

Gransanger hekker fortrinnsvis i løv- og blandingsskoger. Arten er følgelig mer knyttet til løvskog enn sin nære slektning løvsangeren! Gransangeren bygger reir på bakken og lever av insekter og edderkopper. Arten er en ganske uvanlig hekkefugl i Øst-Norge. Den hekker nord til Nordland.

1 syngende fugl hadde tilhold i et skogholt like øst for Røertjernet, og det er sannsynlig at arten hekket her.

Bestand: 1 par.

Løvsanger

Løvsangeren hekker i løvskog, barskog (inklusive hager og parker) og i buskvegetasjon ut mot kysten og i høyfjellet. Den bygger reir på bakken og lever av insekter og edderkopper. Løvsangeren har vært regnet som Norges vanligste fugl. Den har i de senere årene gått endel tilbake. Løvsangeren er en vanlig hekkefugl over hele landet.

Grå fluesnapper

Grå fluesnapper hekker i åpen skog, fortrinnsvis løv- og furuskog. Reiret bygges i grenkløft, avsats i berg m.m. Føden består av flyvende insekter. Arten er vanlig forekommende over det meste av landet.

I Røerområdet er den grå fluesnapperen vanlig forekommende i den gamle eikeskogen. Totalt ble 8 territorier registrert. Arten er relativt taus, har en lite særegen lyd og har vanligvis tilhold i toppen av trærne. Det er derfor sansynlig at fugler er oversett. Det virkelige antallet territorier er derfor trolig høyere det registrerte antallet.
Bestand: minst 8 par.

Stjertmeis

Stjertmeisen hekker i løvskog og blandingskog, ofte i fuktig terreng nær vann, nord til Troms. Den bygger et stort og overbygd reir festet til greinkløft, helst i bjørk. Stjertmeisen lever av insekter og edderkopper.

I Røerområdet ble 2 territoriehevder registrert. I tillegg ble ytterligere noen fugler registrert i flere andre delområder. Begge de lokaliserte parene holdt til i eikeskog. Arten er fast gjest på foringsbrett ved Røer gård om vinteren (Paul Røer pers. medd.).
Bestand: 2 par.

Kjøttmeis

Kjøttmeisen er vanlig forekommende i løv- og blandingskog, parker og hager. Reiret bygges i et hult tre eller i en fuglekasse. Føden består av insekter, frø, frukter og bær. Kjøttmeisen er vanlig forekommende over hele landet.

Kjøttmeisen er svært vanlig i Røerområdet og ble registrert

territoriehevdende i samtlige delområder. Den forekommer i alle typer av skog. Totalt ble 38 territorier registrert.
Bestand: 38 par.

Blåmeis

Blåmeisen er vanlig forekommende i løv- og blandingsskog, parker og hager. Den er uvanlig som hekkefugl i ren barskog. Reiret bygges i et hult tre eller i en fuglekasser. Føden består av insekter, frø, bær og frukter. Blåmeisen er vanlig forekommende i lavlandet i Sør-Norge, nord til Nord-Trøndelag.

Blåmeisen er svært vanlig i Røerområdet. Antallet territoriehevdende fugler er høyest i gammel eikeskog, sammenlignet med andre skogmiljøer. Spesielt tallrikt er arten i eikeskogen sydvest for gården, med hele 6 territoriehevdende individer innenfor 23 mål skog. Totalt 46 territorier ble registrert.

Bestand: 46 par.

Løvmeis

Løvmeisen hekker helst i løvskog, men også i blandingsskog, nord til Nord-Trøndelag. Den forekommer ofte i fuktig terreng og kulturlandskap. Løvmeisen bygger reir i et hult tre eller i fuglekasser. Føden består av insekter og frø.

I Røerområdet viser våre registreringer at løvmeisen foretrekker eikeskog. Totalt ble 8 territorier registrert. Det er grunn til å tro at arten kan ha blitt

oversett, da arten foretrekker å oppholde seg i trekronene, og ofte ikke gir lyd fra seg.

Bestand: minst 8 par.

Granmeis

Granmeisen er en vanlig hekkefugl i bar- og blandingsskog over hele landet. Arten er også vanlig forekommende i fjellbjørkeskogen. Granmeisen hakker ut reiret i et morkent tre. Arten livnærer seg av insekter om sommeren og frø om vinteren.

Arten hadde ikke fast tilhold i Røerområdet, men ble registrert ved et par anledninger. Arten er fest gjest i området om høsten og vinteren (egne registreringer, Paul Røer pers. medd.), og det er grunn til å tro at arten hekker i nærliggende barskog.

Bestand: 0 par.

Toppmeis

Toppmeisen er vanlig forekommende i sør-norske barskoger, helst gamle furuskoger, og hekker nord til Nordland. Toppmeisen hekker ofte i gamle hakkespetthull, men kan også hakke ut reirhull selv i et morkent tre. Arten livnærer seg av insekter og frø.

Sett ved en anledning i område 4, sannsynligvis en fugl på matsøk. Det er lite sannsynlig at arten vil kunne hekke i Røerområdet, da gammel furuskog ikke finnes her.

Bestand: 0 par.

Svartmeis

Svartmeisen foretrekker å hekke i granskog, og finnes nord til Nordland. Den bygger reir hule trær, på bakken eller i fjellsprekk. Føden består av insekter, edderkopper og frø.

I Røerområdet ble kun 1 territoriehevdende individ registrert; i den eldre granskogen like syd for Røertjernet.

Bestand: 1 par.

Spettmeis

Spettmeisen hekker i løv- og blandingsskog, hager og parker. Den bygger reir i hule trær. Spettmeisen lever av insekter, frø og nøtter. Arten er vanlig forekommende i kystnære strøk nord til Trøndelag.

I Røerområdet finnes spettmeisen både i løv- og blandingsskog, men synes å foretrekke løvskogen. Totalt 13 territorier ble registrert.
Bestand: 13 par.

Trekryper

Trekryper hekker i eldre bar- og blandingsskoger nord til Trøndelag. Den bygger reir i barksprekker. Føden består av insekter og edderkopper.

I Røerområdet ble totalt 4 territorier registrert. De er registrert i både eikeskog og blandingsskog.
Bestand: 4 par.

Pirol

Pirolen er en sjelden gjest i Norge, som bare er funnet hekkende 1 gang. Den er knyttet til løvskoger, vanligvis med ganske høy undervegetasjon. Pirolen er en sky fugl, som oppholder seg i det tette grenverket. Dette gjør fuglen vanskelig å oppdage, på tross av sterke farger. Pirolen har imidlertid en karakteristisk kraftig fløytelyd, som man kan høre på mange hundre meters av stand. Pirolen er følsom for miljøforandringer (bla. tørrlegging av fuktige miljøer, planting av gran, hogst og fjerning av undervegetasjon) og forstyrrelser i hekketiden. Pirolen lever av insekter og bær.

Arten ble ved en anledning hørt av registrantene i delområde 5a 28 mai 1992. Røerområdet er egnet hekkemiljø for arten og man kan spekulere i om arten hekker her.
Bestand: 0-1 par.

Nøtteskrike

Nøtteskrika hekker vanlig i barskoger nord til Trøndelag. Nøtteskrika er en alteter, som bygger kvistreir i trær eller busker.

Nøtteskrika er registrert i Røerområdet (i de fleste delområdene) ved en rekke anledninger, vanligvis på matsøk. Ved et fåtall tilfeller er også kurtiserende fugler

registrert. Særlig hyppig ble arten registrert øst i Røerområdet. Ingen faste territorier ble imidlertid registrert. Det er sannsynlig at arten hekker i kanten av det undersøkte området. Arten er særlig vanlig forekommende i eikeskogene om høsten, da de spiser eikenøtter (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: 1-3 par??

Kaie

Kaia er knyttet til kulturlandskapet, og er å finne i jordbruksområder, parker og bebyggelse. Kaia hekker i kolonier i bygninger (ruiner, kirker, skorstein mm.), bergvegger og hull hakket ut av spetter. Vanligst er kaia å påtreffes i jordbruksområder, der det forekommer holt og større skogpartier av gamle løvtrær: I løvtrærne hekker kaia og på jordene søker den etter næring. Kaia er ganske vanlig forekommende i jordbrukslandskap i Sør-Norge og rundt Trondhjemsfjorden, men ofte er det langt mellom hver hekkelokalitet. Kaia er altetende.

I Røerområdet ble det registrert 12 reirhull som hadde tilhold av kaie, i eikeskogen rett syd for gården. Her hekker arten fast (Paul Røer pers. medd.). En furu med mange uthakkete hull hadde flest bebodde reir. Andre fugler hadde bolig i de store lønnetrærne som danner allè langs kjerreveien mot gården. Kaia ble ikke registrert i andre skogpartier i 1992, men har tidligere hekket i delområde 2c (Jan Erik Røer pers. medd.).

Bestand: 12 par.

Kråke

Kråka er utbredt over hele Norge, i alle typer av landskap. Kråka er alteter og bygger kvistreir.

Kråka ble registrert i mange deler av Røerområdet, men ingen territoriehevdende eller hekkende fugler ble registrert av oss i 1992. Et par hekker imidlertid fast i området, og reir er funnet (Jan Erik og Paul Røer pers. medd.). For noen tiår siden var arten mye vanligere (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: 1 par

Stær

Stæren hekker i løv- og blandingskog med hule trær, og i parker og hager med fuglekasser og andre menneskelagde reirmuligheter. Den har reir i hule trær, under takstein, i fjellsprekker eller fuglekasser. Stæren har de siste 20-30 årene opplevd en kraftig nedgang i Sverige og Finland (Svensson m.fl. 1992). Føden består i hovedsak av insekter, meitemark, snegler frukt og bær. Stæren er vanlig forekommende over mesteparten av landet.

I Røerområdet hekket stæren i 1992 i eikeskogen rundt Røer gård og i eikeskogene øst og nord for gården. Dette har sammenheng med flere hule gamle trær og fuglekasser i disse områdene, som fuglene hekker i. Totalt ble det registrert 9 reirhull med forekomst av arten i 1992. April 1994 ble det også registrert flere revirhevdende fugler i, delområde 1 og delområde 5c. Bestand: 9 par.

Bokfink

Bokfinken hekker i mange forskjellige miljøer: bar- og løvskoger, hager og parker. I trekktiden og vinterhalvåret søker den ofte føre på åpen mark. Bokfinken bygger reir i trær og lever av insekter og frø. Arten er utbredt nord til Troms.

Bokfinken finnes over hele Røerområdet, men opptrer i størst tettheter i gammel eikeskog. Totalt 63 territorier ble registrert. Bestand: 63 par.

Bjørkefink

Bjørkefink hekker hovedsaklig i høyereliggende barskog og fjellbjørkeskog over hele

landet. Den livnærer seg av insekter, edderkopper og frø og bygger sitt skålformete reir i et tre.

Arten er vanlig forekommende i Røerområdet i trekketidene, da den kan opptre i store flokker på dyrket mark og i løvskogene. Arten er imidlertid ikke registrert i Røerområdet i hekketiden.

Bestand: 0 par.

Grønnfink

Grønnfinken hekker i løvskog, parker, hager, jordbruksland med busker og spredte trær.

Grønnfinken bygger reir i tre og lever av frø og insekter. Arten er relativt vanlig i Norge nord til Troms og finnes i mange typer av terreng.

Grønnfinken finnes spredt i Røerområdet. Totalt 7 territorier ble registrert. Da arten har sangaktivitet tidlig på våren (mars-april), og våre registreringer var sparsomme på denne tiden, er det trolig at arten er mer vanlig i Røerområdet enn det våre registreringer viser. I april 1994 ble flere enn 10 syngende fugler registrert i Røerområdet.

Bestand: minst 7 par.

Stillits

Stillits hekker i skogkanter og løvskoger, og har i Norge sin hovedforekomst i Indre Oslofjord. Ellers finnes stillitsen nordover til Mjøsa og vest til Rogaland. Den bygger reiret i en grenkløft langt ute fra stammen og livnærer seg av ulike typer frø.

Stillits er blitt registrert syngende et fåtall ganger i Røerområdet, men ikke under hekkefugltakseringene våren 1992. Arten kan trolig hekke i skogen her.

Bestand: 0 par.

Grønnsisik

Grønnsisiken hekker helst i granskog. Vinterstid lever den i områder med mye bjørk og or, som den beiter på. Bestanden varierer sterkt fra år til år, avhengig av granas frøår. Grønnsisiken bygger reir i trær. Den lever av gran, or og bjørkefrø, frø fra andre planter og insekter. Arten er vanlig utbredt over det meste av landet.

I to delområder med eik er det ved flere anledninger registrert lokkende grønnsisiker. Det er litt usikkert om disse har hatt varig tilhold eller bare har vært på flukt gjennom Røerområdet.

Bestand: 2 par.

Gråsisik

Gråsisiken hekker i skog over det meste av landet, men forekommer mest vanlig i fjellbjørkeskogen. Den bygger reiret vanligvis i en bjørk, og livnærer seg av frø fra ulike treslag.

Gråsisik er blitt registrert et fåtall ganger i Røerområdet, men ikke under hekkefugltakseringene våren 1992. Det er uvisst om fuglen vil kunne hekke i Røerskogen.

Bestand: 0 par.

Dompap

Dompapen hekker i bar- og løvskoger over det meste av landet, og oppsøker om vinteren bebyggelse - parker og hager - på søken etter utlagt mat. Dompapen bygger reir i trær og lever av knopper av gran, frø, bær og insekter.

Totalt ble det registrert 3 territorier i Røerområdet i 1992, i de sentrale og vestlige deler.

Bestand: 3 par.

Korsnebb ubestemt (art ikke bestemt)

Korsnebbartene hekker i barskoger nord til Nordland. Et godt isolert reir bygges inntil et grovt tre. Korsnebbene livnærer seg av frø - av gran og furu.

Ingen korsnebb ble registrert under hekkefugltakseringene i 1992. I april 1994 ble imidlertid det registrert som vanlig i Røerområdet, også syngende fugler. Det er uvisst hvilke av artene, gran- eller furukorsnebb (ikke sikkert bestemt), som ble registrert. Det er mulig at arten hekket i Røerskogene dette året.

Bestand: 0 par.

Kjernebiter

Kjernebiteren finnes i storstammet løvskog, særlig eikeskog, langs kysten av Sør- og Østlandet. Kjernebiteren livnærer seg av løvtre-frø, knopper og ungene mates med insekter. Reiret bygges i et løvtre.

Kjernebiter ble bare registrert ved en anledning under registreringene, 19 april 1992 i eikeskogen bak Røer gård. Det kan synes underlig at arten ikke ble registrert oftere med tanke på at dette regnes som den mest egnede skogtypen for arten. Nesodden ligger imidlertid i utkanten av artens utbredelsesområde. Det er imidlertid stor sannsynlighet for at arten er oversett, da den er relativt taus, har en lite særegen lyd og vanligvis har tilhold i toppen av trærne.

Bestand: 0-1 par?

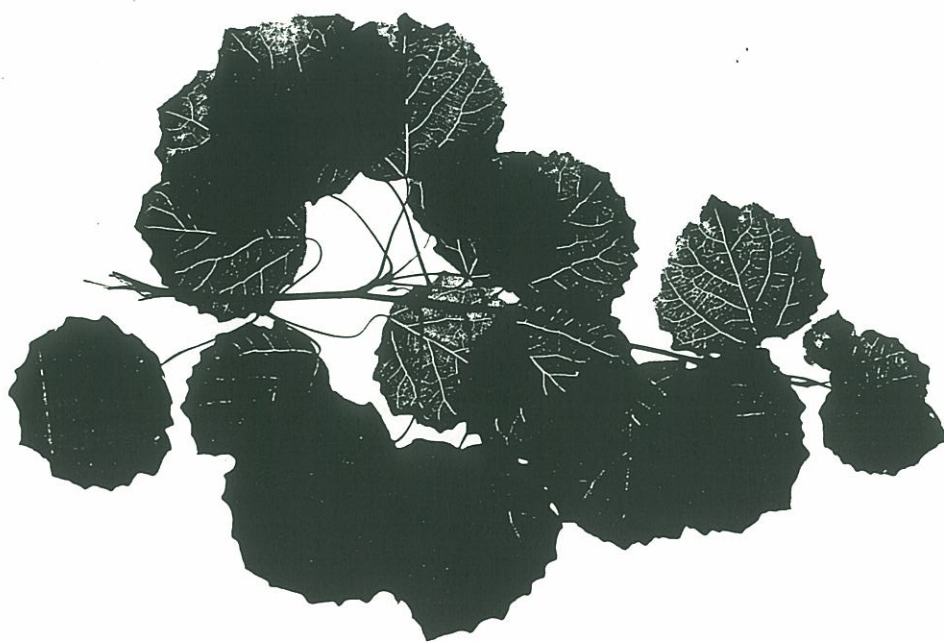
Tab.1: Tettheten og antallet territorier av skogfugler ved Røer i 1992.

? betyr usikre angivelser, men der det er sannsynlig at arten har hekket
+ betyr at det virkelige antall og tetthet territorier trolig er høyere (se tekst under artsgjennomgang)

ART	ANTALL TERRITORIER	TETTHET (terr/km ² skog)
Rugde	?	?
Skogdue	2+	5
Ringdue	6+	16+
Tyrkerdue	1	3
Gjøk	?	?
Katteugle	2	5
Perleugle	?	?
Grønnspekk	1-2	3
Svartspekk	1	3
Flaggspett	3-5	8+
Dvergspett	1-2	3
Vendehals	3	8
Trepplerke	7	18
Gjerdsmett	1-2	3
Jernspurv	3	8
Rødstrupe	25	65
Svarttrost	12+	31+
Gråtrost	22	57
Rødvingetrost	17	44
Møller	1	3
Hagesanger	18	47

Munk	11-12	29
Bøksanger	14	36
Gransanger	1	3
Løvsanger	29-30	75
Fuglekonge	3	8
Svarthvit fluesnapper	8	21
Grå fluesnapper	8+	21+
Stjertmeis	2	5
Kjøttmeis	38	99
Blåmeis	46	129
Løvmeis	8+	21+
Svartmeis	1	3
Spettmeis	13	34
Trekryper	4	10
Pirol	?	?
Nøtteskrike	?	?
Kråke	1	3
Kaie	12	31
Stær	9	23
Bokfink	63	164
Grønnfink	7+	18+
Grønnsisik	2	5
Dompap	3	8
Kjernebiter	?	?
TOTALT	409+	1076+

KULTURMARKSARTER

Her gjennomgås registrerte arter som normalt hekker i tilknytning til åker, eng, buskvegetasjon, og bebyggelse. 17 arter knyttet til kulturmark er registrert, hvorav 13 kan ha hekket i Røerområdet i 1992. Noen få arter, er ikke registrert ved Røer på mange år. Disse kan ikke regnes til området nåværene fuglefauna, og er derfor ikke omtalt nærmere i artsgjennomgangen. Dette gjelder kanadagås (som hadde fast tilhold ved Røertjern, satt ut i 30-årene), vipe (som hekket på jorder syd for gården og rundt dammer nord for gården frem til ca. 1975), åkerrikse og raphøns (som er registrert på jordene for svært lag tid tilbake) (meddelelser fra Jan Erik og Paul Røer).

Fasan

Fasanen hekker fortrinnsvis i forbindelse med dyrket mark. Arten er innført til Norge. Fasanen søker føde på dyrket mark. Reiret plasseres på bakken. Arten er vanlig forekommende i Oslo-området.

I Røerområdet finnes fuglen i åkerlandskapet. Det ble registrert 3 områder med syngende hanner i 1992. I 1994 ble 2 syngende hanner registrert (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: 3 par.

Tårnseiler

Tårnseileren er en vanlig hekkefugl nord til Troms, knyttet til menneskelig bosetning. Den bygger reir enkeltvis eller i kolonier i hus, bergvegger eller hule trær. Tårnseileren livnærer seg av flyvende insekter.

Det ble sett tårnseilere på flukt over Røer gård ved flere anledninger i 1992. Arten har fast tilhold ved Røer gård, i alle fall under to hustak.

Bestand: 2-3 par

Sanglerke

Sanglerka hekker vanligvis i tilknytning til kulturmark over det meste av landet; kornåkre, beiter og strandenger. Fuglen lever av insekter og frø. Reiret plasseres på bakken.

Sanglerka var en vanlig sangfugl over åkrene ved Røer. Ingen systematisk undersøkelse av antall syngende fugler ble imidlertid gjennomført. Anslagsvis 10 syngende larker synes å ha tilhold på jordene i 1992. Flere ganger er reder observert på bakken (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: ca. 10 par

Låvesvale

Låvesvalen er en vanlig hekkefugl over det meste av landet, knyttet til menneskelig bosetning. Den bygger reir enkeltvis eller i kolonier i bygninger. Låvesvalen livnærer seg av flyvende insekter.

Det ble sett 6-8 låvesvaler ved Røer gård under registreringene i 1992. Her hekker arten fast i alle uthus og opptil 200 fugl er å se sensommers (Paul Røer pers. medd.).
Bestand: 5-10 par

Taksvale

Taksvala er vanlig nord til Helgeland, knyttet til menneskelig bosetning. Den bygger reir enkeltvis eller i kolonier på utsiden av bygninger. Den livnærer seg av flyvende insekter.

Våren 1992 gjorde vi ikke registreringer av arten som skulle tyde på hekking. Det er kjent at taksvala er en fast hekkefugl ved Røer gård. I mange år har 2-6 par hatt rede på utspringet av hovedhuset, men ikke de siste 2 år (Paul Røer pers medd.).
Bestand: 2-6 par

Heipiplerke

Heipiplerka hekker vanlig i åpent terreng langs kysten og i fjellet, over det meste av landet. Den livnærer seg av insekter og har reir på bakken.

Arten er vanlig forekommende på jordene i Røerområdet i trekktida, men hekker ikke i her.
Bestand: 0 par.

Gulerle

Gulerla hekker i høyfjellet og ved store våtmarksområder i lavlandet, over det meste av landet. Den livnærer seg av insekter og har reir på bakken.

Arten har blitt registrert på jordene i trekktida, men hekker ikke her.
Bestand: 0 par.

Linerle

Linerla hekker i åpent landskap over hele landet, i tilknytning til kulturmark og våtmarksområdet. Den lever i det vesentligste av insekter. Reiret bygges i hulrom,

under takstein, steinmurer o.l.

Totalt 4 territoriehevdende/varslende par med linerle ble registrert. Linerla hadde tilhold ved låvene på Røer hovedgård (2 par registrert), ved bebyggelsen ved Kontra (delområde 5d) og ved nordre Løes (delområde 7h). Det er imidlertid utvilsomt flere par enn vi registrerte ved Røer gård (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: minst 4 par

Buskskvett

Buskskvetten hekker i åpent landskap med tilstedeværelse av høyt gress eller buskvegetasjon; kulturmark og våtmarker. Den lever av insekter og har reir på bakken. Buskskvetten hekker over det meste av landet.

I Røerområdet ble 2 syngende buskskvetter registrert i buskvegetasjon langs åkre; 1 mellom Røertjernet og Røer gård, og 1 helt nord i Røerområdet. Arten er også registrert mellom Røer gård og Røertjernet siden (Steinar Olsen pers medd.).

Bestand: 2 par.

Steinskvett

Steinskvetten hekker i åpent og steinete terreng over hele landet. Den plasserer reiret på bakken og livnærer seg av insekter.

Det ble registrert steinskvett ved 2 anledninger, like vest for Røertjernet. Det er lite trolig at arten hekket i Røerområdet.

Bestand: 0 par.

Tornsanger

Tornsangeren er vanlig i åpne områder med busk og kratt i lavlandet nord til Nordland. Reiret bygges lavt over bakken i en busk. Tornsangeren livnærer seg av insekter, andre virvelløse dyr og litt bær.

Syngende tornsangere er registrert 3 steder i Røerområdet, men alle stedene bare 1 gang. Det er derfor ikke sikkert at noen av fuglene hadde fast territorium i Røerområdet i 1992 - fuglene var kanskje tilfeldig besøkere under trekket. Arten ble registrert ved Røer gård, ved Røertjernet, og helt nord i Røerområdet.

Bestand: 0-3 par.

Tornskate

Tornskata har tilhold i buskvegetasjon i kulturlandskapet, skjærgården og på hogstflater. Arten finnes utbredt i Øst-Norge og Sørlandet. Den livnærer seg av store insekter, firfirsler, mus og småfugler. Den kan hamstre byttedyr ved å spidde dem på torner eller spisse kvister. Reiret plasseres i en tett busk.

Vi registrerte ikke arten under registreringene våren 1992, men arten er tidligere sett i området (Paul Røer pers medd.).

Bestand: ???

Skjære

Skjæra hekker nær bebyggelse og dyrket mark over hele landet. Den er alteter og bygger store kvistreir i trær.

Skjæra var relativt vanlig i Røerområdet, særlig i tilknytning til bebyggelse. Ganske store kvistreir som sannsynligvis stammer fra skjære ble observert ved Røer gård og Asylmottaket. To par synes å ha fast tilhold og hekker ved Røer gård (Paul Røer pers. medd.)

Bestand: 3 par.

Gråspurv

Gråspurven hekker i tilknytning til bebyggelse over det meste av landet. Reiret legges under takstein, i mursprekker, i fuglekasser eller taksvaleireir. Gråsurven har en allsidig næring: ugressfrø, korn, menneskelig avfall og om sommeren også insekter.

Gråspurven ble ikke registrert under inventeringene våren 1992. Arten forekommer imidlertid fast i området, men ikke lenger i noe stort antall (Røer pers medd.). Det hekker sansynligvis minst 2 par fast rundt bebyggelsen på Røer.

Bestand: 3 par.

Pilfink

Pilfinken hekker i kulturlandskap over det meste av Østlandet og langs kysten av Sør- og Vestlandet. Reiret legges i bygninger, hull i trær eller fuglekasser. Pilfinken livnærer seg av frø, insekter og menneskelig avfall.

Pilfinken ble observert i en hage sydøst i Røerområdet ved en anledning i 1992. I april 1994 ble arten registrert i en fuglekasse ved Røer gård.

Bestand: 1 par?

Tornirisk

Tornirisk hekker i områder med einer-, kratt- og buskvegetasjon i lavereliggende deler av Øst- og Sørlandet. Den livnærer seg av frø og bygger reiret lavt i en busk.

Arten ble registrert på trekk over Røerområdet ved en rekke anledninger, men ble ikke i terrenget i 1992. Våren 1992 ble syngende fugl sett i høy gressvegetasjon nord i Røerområdet. Flere delområder med kratt- og einervegetasjon vil dessuten kunne egne seg som hekkemiljø for arten.

Bestand: 1 par??

Gulspurv

Gulspurven er knyttet til kulturlandskap over det meste av landet. Den livnærer seg av frø og insekter og plasserer reiret på bakken, godt skjult i vegetasjonen.

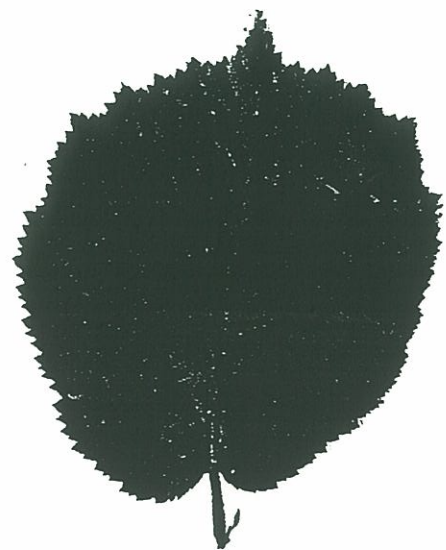
Arten er vanlig forekommende i kantvegetasjonen inntil jordene over hele Røerområdet. Totalt 26 territorier ble lokalisert. Gulspurven forekom spredt, med flest fugler i tilknytning til skogkantene like bak Røer gård.

Bestand: 26 par.

Tab.2: Antall territorier blant kulturlandsfugler ved Røer i 1992.

? betyr usikre angivelser, men der det er sannsynlig at arten har hekket
+ betyr at det virkelige antall og tetthet territorier trolig er høyere (se tekst under artsgjennomgang)

ART	ANTALL TERRITORIER
Fasan	3
Tårnseiler	2-3
Sanglerke	10
Låvesvale	5-10
Taksvale	2-6
Linerle	4+
Buskskvett	2
Tornsanger	0-3
Skjære	3
Pilfink	1?
Gråspurv	2
Tornirisk	?
Gulspurv	26

VÅTMARKSARTER

Her gjennomgås arter som normalt hekker i tilknytning til fuktig mark: myr, bekker og vann. 8 våtmarksarter ble registrert, hvorav bare 4 arter kan ha hekket i 1992.

Stokkand

Stokkanda hekker i tilknytning til vann, vassdrag og skjærgård over hele landet. Den spiser både planter og virvelløse dyr. Reiret bygges godt skjult av tett vegetasjon.

Stokkender ble sett i Røertjern og i dam ved Røer gård ved gjentatte anledninger, maksimum 3 eksemplarer i tjernet og et par i en dam ved Røer gård. Hekking ble ikke registrert, men arten hekker trolig fast (Paul Røer pers. medd.).

Bestand: 1-2??

Kvinand

Kvinanda hekker i første rekke i vann og vassdrag i barskog, og finnes over det meste av landet. Vinterstid trekker den ut til kysten. Reiret plasseres i hule trær eller reirkasser. Kvinanda livnærer seg av forskjellige vanndyr.

1 kvinand hann ble registrert i Røertjernet 16 mai 1992.

Bestand: 0 par.

Hettemåke

Hettemåka hekker vanlig i næringsrike vann og i skjærgården nær Oslofjorden. Videre hekker arten spredt langs store deler av vår kyst. Hettemåka er alteter. Den er kolonihækker.

2 hettemåker ble registrert ved Røertjern 19 april 1992 og 3 fugler samme sted 31 mai 1992. Arten har trolig regelmessig tilhold i Røertjernet, men hekker ikke her. I våronna er det registrert opptil 50-100 fugler bak en havv (Paul Røer pers. medd.)

Bestand: 0 par.

Enkeltbekkasin

Enkeltbekkasinen hekker på myrer over hele landet. Den livnærer seg av forskjellige virvelløse dyr. Reiret legges på bakken i en myr.

2 fugler ble registrert ved Røertjernets vestsida 23.4.94. En av fuglene sang. Området har trolig potensiale for at arten kan hekke, men ingenting tydet på hekking i

1992.

Bestand: 0 par.

Skogsnipe

Skogsnipa hekker i barskog ved myrer og tjern i Øst-Norge og Trøndelag. Den lever av insekter, mark og hekker i gamle trostereir i trær.

En territoriehevdende fugl ble registrert ved Røertjernet gjennom det meste av våren 1992. Det er derfor sannsynlig at den hekket her dette året. Det ble ved et par anledninger registrert skogsnipe i andre deler av Røerområdet; langs bekken som løper ut i Røertjernet (noen hundre meter vest for tjernet) og i en dam helt nord i Røerområdet (delområde 2b). Dette kan være samme fugl/fugler som hadde fast tilhold ved tjernet. Syngende skogsnipe ble også registrert ved tjernet i april 1994.

Bestand: 1 par.

Vintererle

Vintererlen hekker i tilknytning til rennende vann. Den lever vesentlig av insekter. Reiret plasseres nær vannflata, ofte ved en foss, i en klippehylle eller et hull i bakken. Vintererla er sparsomt forekommende sør i Øst-Norge, og er en sjelden hekkefugl i andre deler av Norge (Trøndelag, Vestlandet og Sørlandet).

I Røerområdet er fuglen observert ved bekken som renner fra Ravensborgtjernet ned i Røertjernet, ved bekken som renner ut av Røertjernet og i en dam i delområde 2b. Bare enkeltobservasjoner ble gjort de enkelte stedene. Da arten har en svært anonym adferd i hekketiden, kan den derfor likevel gått ha hekket.

Bestand: 1 par?

Fossekall

Fossekallen hekker i tilknytning til rennende vann over hele landet. Den dykker etter vanninsekter. Reiret bygges i bergsprekker, mellom brubjelker o.l. ved rennende vann.

Arten ble ved en anledning observert i bekken som løper ut av Røertjernet. Arten er tidligere registrert både lenger oppe i elven (vest for Røertjernet) (Paul Røer pers. medd.) og lenger nede i elven. Da arten ikke ble registrert oftere, er det er tvilsomt om arten hekket i Røerområdet.

Bestand: 0 par.

Sivspurv

Sivspurven hekker i buskvegetasjon i tilknytning til våtmarksområder og i bjørke- og vierbeltet opp mot høyfjellet. Den er en vanlig hekkefugl over hele landet. Sivspurven lever av insekter og frø. Reiret bygges på eller nær bakken.

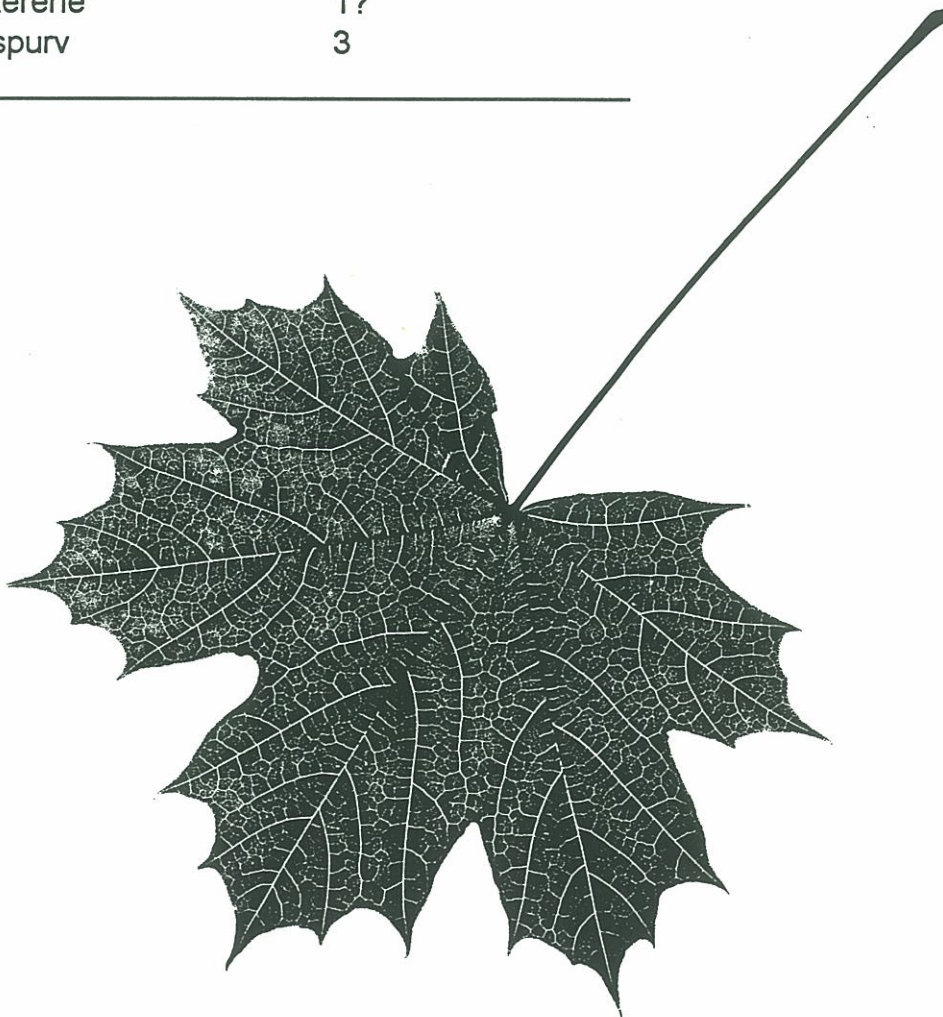
I Røerområdet ble det registrert 3 syngende fugler i buskvegetasjonen ved Røertjernet.

Bestand: 3 par.

Tab.3: Antall territoriehevdende vannfugler ved Røer gård i 1992.

? betyr usikre angivelser, men det er sannsynlig at arten har hekket
+ betyr at det virkelige antall og tetthet territorier trolig er høyere (se tekst under artsgjennomgang)

ART	ANTALL TERRITORIER
Stokkand	?
Skogsnipe	1
Vintererle	1?
Sivspurv	3

HVILKE FUGLEARTER HEKKER I HVILKE SKOGOMRÅDER

Det vises til tidligere biotopbeskrivelse av områdene.

Følgende arter er registrert territoriehevdende i de enkelte områdene i 1992:

Område 1

Løvsanger, rødvingetrost, svarttrost, gråtrost, rødstrupe, vendehals, bøksanger, trepiplerke, kjøttmeis, blåmeis, løvmeis, spettmeis, stjertmeis, bokfink, dompap, grønnsisik og grønnfink. Totalt 17 arter.

Vendehals og spettmeis er knyttet til eldre løvskog/hule trær.
Størst bestand av blåmeis og bokfink.

Område 2

Svartspett, kaie, munk, hagesanger, løvsanger, bøksanger, rødvingetrost, gråtrost, rødstrupe, grå fluesnapper, svart hvit fluesnapper, stær, vendehals, trepiplerke, fuglekonge, kjøttmeis, blåmeis, spettmeis, trekryper, bokfink, grønnfink. Totalt 21 arter.

Svartspett, kaie, stær, vendehals og spettmeis er knyttet til eldre løvtrær/hule trær. I tillegg ble vintererle registrert i tilknytning til en dam. Størst bestand av artene i området har bokfinken.

Område 3

Kattugle, skogdue, ringdue, kaie, hagesanger, løvsanger, bøksanger, rødvingetrost, svarttrost, gråtrost, svart hvit fluesnapper, stær, trepiplerke, kjøttmeis, blåmeis, løvmeis, spettmeis, trekryper, bokfink, dompap, grønnsisik og grønnfink. Totalt 22 arter.

Katteugle, skogdue, kaie, stær og trekryper er knyttet til eldre trær/hule trær.
Stor bestand av kaie, bokfink, blåmeis og stær. Området har klart høyeste tetthet av territoriehevdende fugler i Røerområdet.

Område 4

Kattugle, ringdue, munk, løvsanger, bøksanger, rødvingetrost, gråtrost, rødstrupe, grå fluesnapper, svart hvit fluesnapper, stær, vendehals, trepiplerke, kjøttmeis, blåmeis, løvmeis, spettmeis og bokfink. Totalt 18 arter.

Katteugle, stær, vendehals, spettmeis er arter med tilknytning til eldre trær/hule trær.

I tillegg ble stokkand registrert i tilknytning til 1 dam. Stor bestand av bokfink, blåmeis og løvsanger.

Område 5

Ringdue, flaggspett, dvergspett, jernspurv, munk, hagesanger, løvsanger, bøksanger, svarttrost, gråtrost, rødstrupe, grå fluesnapper, svart hvit fluesnapper, stær, kjøttmeis, blåmeis, løvmeis, spettmeis, stjertmeis, bokfink, dompap, grønnfink.

Totalt 22 arter.

Flaggspett, dvergspett og spettmeis er arter med tilknytning til eldre løvtrær/hule trær. I tillegg ble flere våtmarksarter registrert i tilknytning til tjernet. Stor bestand av bokfink, kjøttmeis, rødstrupe, løvsanger og hagesanger. Særlig høy tetthet av territoriehevdende fugler var det i løvvegetasjonen nær Røertjernet.

Område 6

Skogdue, ringdue, tyrkerdue, flaggspett, jernspurv, munk, møller, hagesanger, gransanger, løvsanger, bøksanger, rødvingetrost, svarttrost, gråtrost, rødstrupe, grå fluesnapper, svarthvit fluesnapper, kjøttmeis, blåmeis, svartmeis, bokfink, grønnfink, skogsnipe og sivspurv.

Totalt 24 arter.

Skogdue, tyrkerdue og flaggspett er arter med tilknytning til eldre løvtrær. Stor bestand av kjøttmeis, blåmeis, rødvingetrost, gråtrost og bokfink.

Område 7

Ringdue, flaggspett, jernspurv, munk, hagesanger, løvsanger, bøksanger, rødvingetrost, svarttrost, gråtrost, rødstrupe, grå fluesnapper, trepiplerke, fuglekonge, kjøttmeis, blåmeis, løvmeis, spettmeis, trekryper og bokfink.

Totalt 20 arter.

Flaggspett, trekryper og spettmeis er arter med tilknytning til gamle trær. Stor bestand av bokfink, blåmeis, kjøttmeis, løvsanger, svarttrost og rødstrupe.

RØEROMRÅDETS NATURVERDIER

HVILKE DELOMRÅDER ER SPESIELT VERDIFULLE?

De mest verdifulle delene av Røerområdet er utvilsomt de sammenhengende eikeskogene, og blandingsskogene med stort innslag av eik, som trekker seg fra nord (2a-5a, 4d-5b) til syd (7d/e-7g/h), med Røertjernet som skille. Disse skogene dekker ca. 335 mål. Her har arter med store krav til areal eldre løvskog (hakkespetter, duer, pirol, ugler m.fl.) gode forhold. Like store løvskoger finnes få andre steder i Norge.

Andre mindre skogmiljøer har imidlertid også store kvaliteter for fugler, som gammel løvskog med store tettheter av fugl og spesielt arter avhengig av gamle og hule trær (3a, 1a-c, 6g-f), svartorsumpskog (6f), løvskog langs bekk (7a) og ung ospeskog i fri utvikling som i fremtiden kan få mye død ved (6e).

Røertjernet og tilhørende bekker, og vegetasjonen langs disse har også spesiell betydning for mange fuglearter. Likeledes har kantvegetasjon mot åker, beitemark, buskvegetasjon og gamle bygninger betydning for arter knyttet til kulturlandskapet.

Bare et av de undersøkte delområdene ble funnet å ha liten verdi for fugl i dag og trolig også liten verdi i nær fremtid - delområde 6h.

HVA GJØR RØEROMRÅDET TIL ET SPESIELT VERDIFULLT FUGLEOMRÅDE?

Her følger en gjennomgang av punkter som gjør Røerområdet til et spesielt verdifullt fugleområde. Punktene er satt opp etter omtrentlig prioritert rekkefølge.

1. Et stort beitepreget edelløvskogsområde, bestående av gamle og døde trær:

Endel fuglearter, særlig blant hakkespetter og duer, som opptrer på Røer har store krav til areal gammel skog / skog med mye død ved (over 50 mål for hakkespettene). En reduksjon i areal edelløvskog vil derfor kunne ha stor effekt på forekomst av disse artene, og kan føre til at enkelte av artene forsvinner. I følge Syd-Svenske undersøkelser (Pettersson & Fiskesjö 1991) er det størrelsen på skogarealet som har størst betydning for forekomst av naturskogstilknyttede fuglearter, og tettheten av territorier øker med økende skogareal (Nilsson 1979). Flere av de relativt vanlig forekommende artene i løvskogene, som bøksanger, løvmeis, spettmeis, stjermeis og grå fluesnapper, er sjeldent eller sparsomt forekommende i andre skogmiljøer (se Nilsson 1979). Ved Røer finner man trolig de største sammenhengende gamle

eikeblandingsskogene på Østlandet. Vi har således mulighet for å ta vare på et sjeldent og noenlunde intakt skogmiljø med forekomst av uvanlige arter og opprinnelige tettheter av arter knyttet til gamle løvskoger. Området er således av spesiell verdi i nasjonal sammenheng.

2. Mange fugler knyttet til gamle, døde og uthulede løvtrær forekommer i Røerområdet:

Skogene ved Røer domineres av grove og gamle trær (tildels uthulet av hakkespetter eller naturlig hule) - faktorer som er viktig for mange fuglearter. Stedvis forekommer en del dødt løvtrevirke, både stående og liggende, av mange treslag. Bjørka danner ofte høystubber. Dette er faktorer som er viktige for spetter og andre hulrugere (Nilsson 1979). Det ble registrert en rekke arter som er avhengig av disse miljøfaktorene, som stadig blir sjeldnere. Blant de mest kravstore arter ble det funnet dvergspett, skogdue, kattugle, vendehals og kaie. Også hvitryggspetten, som er akutt truet på Østlandet har trolig egnet hekkemiljø her. Det er funnet hakkemerker i delområde 4 som kan stamme fra denne arten.

3. Unge suksesjonstadier av forskjellige løvtrær i fri utvikling

Løvskog som utvikles uten noen form for skjøtsel er i dag uvanlig forekommende, spesielt i så store arealer som finnes ved Røer gård. Mange planter og insekter, og enkelte fugler opptrer fortrinnsvis i slike miljøer. Slike typer av miljøer er vanlig forekommende ved Røer (enten hele delområder eller små skogpartier), vanligvis som unge suksesjonstadier (se beskrivelse av de enkelte delområdene i "Materiale og metoder"). Noen av disse skogene eller skogholtene er svært unge og har ingen spesielle fugler eller store tettheter av fugler i dag (f.eks. 6e). Hvis disse skogene får utvikle seg fritt og upåvirket, vil mange av trærne her etterhvert dø, og dermed kunne være matfornåd for hakkespetter og insekter. Døde stammer byr på gode reirmuligheter for ulike spurvefugler (lette å hakke i).

4. Egnet hekkeplass for sjeldne og truede fuglearter:

Pirol, dvergspett, vintererle og kjernebiter er eksempler på arter med svært begrenset utbredelse i Norge og/eller som er sjeldent eller sparsomt forekommende innenfor sitt utbredelsesområde. Alle disse artene ble registrert på Røer under disse registreringene, og kan trolig hekke her, men er usikre hekkfugler. Dvergspett, kjernebiter og pirol vil lett kunne utgå ved inngrep i Røerområdet. Ut fra sammensetning av fugler i løvskoger som ligger lenger syd i Sverige og Norge, er det grunn til å tro at flere andre uvanlige og sjeldne arter (f.eks. hvitryggspett, nattergal, dvergfluesnapper, div. sangere) vil kunne opptre (og hekke) i løvskogene ved Røer. Våtmarken Røertjernet med sin buskvegetasjon har også potensiale for flere sjeldne fugler både hekkende (div. sangere, rikser mm.) og under trekk (div. vannfugler).

5. Stort arts mangfold av hekkende fuglearter:

Hele 57 skogslevende fuglearter ble registrert i denne undersøkelsen, hvorav 45 arter kan ha hekket i Røerområdet i 1992. Dette er et meget høyt artsantall sammenlignet med undersøkelse av andre løvskogar av tilsvarende størrelse i Øst-Norge (Jogeir Stokland pers. med.). Øst-Norske barskoger har til sammenligning normalt under halvparten av artsantallet som løvskogene ved Røer. I tillegg til hekkefugler i løvskogene ble det registrert 17 kulturmarks-arter, hvorav 13 muligens har hekket i 1992, og 8 våtmarksarter, hvorav 4 muligens har hekket i 1992. Til sammen kan altså 62 fuglearter kan ha hekket innenfor et areal som dekker 0,8 km² i 1992. Flere arter som ikke ble registrert territoriehevdende i 1992 hekker trolig andre år (korsnebb, stillits, mm.). I tillegg ble en rekke forventede hekkefugler (rosenfink, nattergal, kjerrsangere, tornskate, mm.) ikke registrert i denne undersøkelsen, men kan trolig også hekke i Røerområdet andre år. Det forventede antallet hekkende fuglearter innenfor Røerområdet vil således ligge rundt 70. Dette er et høyt artsantall sett i sammenheng med områdets areal, særlig når man tar i betraktning at Røerområdet ikke inneholder store våtmarkskomplekser eller marine miljøer.

6. Stor tetthet av hekkende fugler:

I de fleste delområder er det en meget høy tetthet av hekkende skogarter. Den registrerte tettheten av territorier innenfor skogene ved Røer, på minst 1076 par/km² i 1992, samsvarer med tettheten av territorier i områder med stort innslag av edelløvtrær i Sør-Sverige (Nilsson 1979), som her varierte mellom 500 og 1450 par/km². Den virkelige tettheten av territoriehevdende fugler i Røerskogen var trolig i 1992 ca. 1250 par/km² (se oversikt etter artsgjennomgang skogarter). Tettheten av hekkende fugl i noen undersøkte barskoger i Sør-Sverige er til sammenligning på 400-500 par per km² (Nilsson 1979), mens tettheten av hekkende fugl i barskoger i Nord-Finland bare var på 50-110 par/km². Det er derfor grunn til å tro at tettheten av hekkende fugl i Røerskogen er betydelig høyere enn i nærliggende skoger dominert av bartrær. Buskvegetasjonen rundt Røertjernet har også stor tetthet av hekkende sivspurv og sangere.

7. Ganske stort mangfold av ulike hekkemiljøer:

Røerområdet har forekomst av fugler knyttet til ganske mange typer av miljøer, som; gamle barskoger (trekryper), løvskogar av forskjellig type (div. spetter, katteugle mm.), tjern og dammer (ender, skogsnipe), bekker (fossekall, vintererle), buskvegetasjon (sivspurv, buskskvett, tornsanger), åker (lerker, div. fugler under trekk raster her), kantvegetasjon mellom åker og skog (gulspurv, grønnefink) og bebyggelse (div. svaler/tårnseiler, pilfink, linerle mm.). Røerområdets mangfold av miljøtyper er i seg selv verdifullt og viser seg ved en variert sammensetning av fuglearter.

8. Lokalt viktig rasteplass for spurvefugler og duer:

Det foregår et særlig konsentrert trekk av spurvefugl (flere titalls arter) og duer over Nesodden i april måned (Røer og Bredesen 1991). Mange av disse fuglene raster i edelløvsogger og på jorder under trekket. Store flokker (opptil flere hundre fugler, maksimalt over 1000) med duer, troster og finker er således sett rastende på åkrene og i edelløvsoggene ved Røer. Om høsten samles også ganske store flokker med duer seg på jordene.

HVILKE VERDIER HAR OMRÅDET FOR ANDRE ORGANISMEGRUPPER?

De mange kvaliteter Røerområdet har for fugler er også viktige for flertallet naturskogsarter av andre organismegrupper som finnes i løvskog; moser, lav og invertebrater (Pettersson & Fiskesjö 1991). Røerområdet har også stor botanisk verdi, bla. har området et spesielt artsrik tre- og buskflora og det er funnet flere blomsterplanter som er avhengig av beite (Flatby pers. medd.). Området har dessuten verdi for insekter knyttet til hule trær (Hanssen et al. 1985) og stor kulturhistorisk verdi (Gjermundsen m.fl. 1979), uten at dette ble spesielt undersøkt under disse registreringene. Røerområdet er av Fylkesmannen prioritert som et av de mest bevaringsverdige kulturlandskap i Oslo & Akershus (Flatby pers. medd.).

Røerområdet har spesielle kvaliteter som i større grad har betydning for invertebrater, moser, sopp og lav enn for fugler:

- En stor del av de gamle eikeskogene ved Røer er sterkt preget av beite, som nylig har opphørt. Slike skogmiljøer er i dag uvanlige, og svært sjeldent finnes de i så stor omfattning som ved Røer. Mange arter, særlig av sopp og blomsterplanter, er avhengig av beitemark for å overleve.
- De mange dammer, bekker og partier med fuktskog har stor betydning for ulike karsporeplanter, virvelløse dyr og salamandere. Det er få gårder som i dag har så mange dammer som ved Røer.
- Det forekommer noen svært gamle og hule løvtrær ved Røer. Slike trær har stor betydning for mange sjeldne og truede sopp-, lav og insektarter.
- Det forekommer endel knauser og fuktige fjellvegger i løvskogene. Slike miljøer har stor betydning for mange følsomme mose- og lavarter.

Løvskogene ved Røer har derfor ikke bare spesiell verdi for fuglelivet, men som miljø for arter i mange andre organismegrupper. Alle disse faktorene gjør at Røerområdet, og i særdeleshet løvskogene her, sannsynligvis har nasjonal verdi.

LITTERATUR

- Almgren, G., Ingelög, T., Ehnström, B. & Mörtnäs, A. 1984. Ädellövskog. Ekologi och skötsel. - Skogsstyrelsen. Rapport 135 sider.
- Christensensen, H. & Eldøy, S. 1988. Truede virveldyr i Norge. DN-rapport nr.2 - 1988.
- Gjermundsen, J. O., Omholt, B., & Schou, T. 1979. Nesoddens historie. Bind 1: Fra de eldste tider til 1800. - Arbeidsutvalget for Nesoddens lokalhistorie.
- Hanssen, O., Borgersen, B. & Zachariassen 1985. Registrering av truede insektarter i gamle hule trær. - Norsk entomologisk forening. Rapport 37 sider.
- Hogstad, O. 1991. Norges dyr. Fuglene 1, 2, 3, & 4. - Cappelen Forlag.
- Johansson, O. & Hedin, P. 1991. Restaurering av angs- og hagmarker. Naturvårdsverket. Rapport 146 sider.
- Nilsson, S. G. 1979. Density and species richness of some forest birds communities in South Sweden. Oikos 33: 392-402.
- Pettersson, B. & Fiskesjö, A. 1991. Lövnaturskogens Flora och Fauna. Värdering, urval och skötsel av bestånd. - Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen. Rapport 141 sider.
- Røer, J. E. & Bredesen, B. 1991. Trekkteilingene på Nesoddtangen. - Vår fuglefauna 14: 209-215.
- Svensson, S., Olsson, O. & Svensson, M. 1992. Förändringar i fågelfaunan. Beståndspronoser och forskningsbehov för vissa arter - en litteraturstudie. - Naturvårdsverket. Rapport. 115 sider.

